Digitized by Google

15.3.271

15U·3.271

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

FREDERICI RUYSCHII
Anatomiæ & Botanices Profeſſoris

THESAURUS ANATOMICUS PRIMUS.

Cum Figuris æneis.

HET EERSTE ANATOMISCH CABINET,

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomiæ en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1701.

Digitized by Google

Den Overſetter aan den Leeſer.

NA diender tot nogh toe geen volkome deciſie gemaakt is, tuſſchen de Oude en Nieuwe maniere van Spelden; ſoo heeft het my goet gedaght, in deſe mijne Overſettinghe te gebruyken die maniere van Spelden; dewelke 't gebruykelijkſte is; Ook en heb ik my in 't Overſetten ſoo ſtip niet willen binden aan de woorden, als wel aan de ſin, vertrouwende ſulks nutter, en aan den Leeſer aangenamer te zullen zijn.

Digitized by Google

REGIÆ CELSITUDINI

COSMO III.

Magno Hetruriæ

DUCI

Hunc Theſaurum Primum, ſumma animi Veneratione

Dedicat, offert

FREDERICUS RUYSCHIUS.

Digitized by Google

Digitized by Google

AD LECTOREM.

ANnus jam agitur trigeſimus ſextus, quod Auctores Anatomicos perlegere incepi; cùm autem plurima in illis offenderem, quæ mihi obſcura viderentur, neque per figuras ſatis accuratè eſſent depicta; cultrum Anatomicum ipſemet arripui, eique varia, non ſolum humana, verum etiam brutorum cadavera ſubjeci, ne equorum quidem & boum parcendo, ut minutiæ luculentius oculos incurrerent.

Cum interim varia carnoſa, iiſque molliora (uti cerebrum &c) occurrerent, quæ conſervatu digna viderentur, conſervandi ars ſummopere animum meum defatigavit. Et jam mihi videbar conſervandi methodum inveniſſe laudabilem, quæ tamen opinio brevi poſt me fefellit: Tunc denuò alia via rem aggrediebar, quæ cùm & ipſa pariter me deluderet, torſi animum per plurimos annos, donec tandem eam inveni artem, qua, ut opinor patebit, non ſolum partes carnoſæ, verùm etiam Cerebrum, imò integra cadavera, omnibus viſceribus inſtructa, per plura ſecula, & forte perpetuò incorrupta conſervari poſſint.

Sunt mihi parvula cadavera, à viginti annis balſamata, quæ tam nitidè ſunt conſervata, ut potius dormire videantur, quam exanimata corpuſcula.

Interim ab eo tempore, quo operam poſui in ſectionibus cadaverum, varia vaſa, ſc. Arterias, Venas, Lymphæ-ductus, Nervos, variaſque partes, corruptioni minus ſubjectas; conſervare mihi haud difficile fuit, & ſic temporis ſucceſſu, in tantam excrevit molem meſſis iſthæc, ut integrum conclave eam recipere haud potuerit; & ſic ſecundum, & tandem tertium, mihi aſſumere coactus fuerim, pro repoſitione rerum Anatomicarum.

Quia autem continuè Anatomica tractare tædioſum fuiſſet, interpolatis vicibus, animum quoque à juventute mea appuli ad ſtudium Botanicum, plantaſque tam indigenas, quam exoticas, non ſine magno labore, tanto numero collegi & nitide con-

 ſer-

ſervavi, ut parvo quoque indigerem conclavi; hiſce animum ſatiare nequivi, eumque alere coactus fui perſcrutinio exoticorum Animalium, Piſcium, Inſectorum, &c. tam Balſamico liquori innatantium, quam exſiccatorum, quibus jam quoque integrum replevi conclave.

Hiſce (favente Numine Divino) peractis, ſenioque confectus, aliâ incedere viâ, quietioremque horulam quærere mihi animus eſt; ut Deo Ter Opt. Max. gratias agere queam, pro ſummo in me collato favore; quod mihi tantum temporis conceſſerit, ut hæc omnia perficere potuerim.

Interim petitioni nonnullorum ſatisfacturus, Coronidis loco, Catalogum omnium eorum, quæ in Muſeo noſtro reperiuntur, perlibenter publici juris facerem, ſi Deo Ter Opt. Max. largiorem permittere dignetur vitam.

Quamvis autem parvi momenti eſſet, integrum Catalogum una vice in lucem edere, ſatius tamen fore duxi, per partes illud præſtare, incipiendo ab iis, quæ in conclavi inferiori repoſita ſunt.

In eo conſpiciendos ſeſe exhibent duo Theſauri ex ligno Indico confecti; in ſecundo quatuor majores, ut & ThecuIæ plurimæ mediocres & parvæ, quarum

1. Reſerta eſt cordibus humanis.

2. Partibus è Pulmone deſumptis, ut & integris Pulmonibus & Cordibus, ſitu naturali obſervato.

3. Continet partes generationi inſervientes è muliere.

4. Varia Inteſtina Puerorum nitidiſſimè conſervata.

5. Turbam ſceletorum multorum Murium, gliris ſceleton inſultantium: ſuntque nitidiſſimè prædicta ſceleta confecta.

6. Placentas Uterinas, & ſic porro. Præterea in dicto loco 4. Thecæ majores reperiuntur ex eodem ligno Indico confectæ, ſceleta Juvenum nitida continentes.

Tertium conclave recipit Tumbam, ſceletis Puerorum inſtructam, ut & Theſauros majores octo, in quibus repoſita ſunt varia Anatomica, nec non varia cadavera juvenum nitidiſſime à plurimis annis conſervata.

Primò jam in lucem edere, quæ in Theſauro primo conclavis

primi

primi repoſita ſunt, mihi animus eſt, eo conſilio, ut ſingula objecta, & quicquid in iis videri poteſt, recenſeam.

Quæ autem mihi nova ſunt, ut & ea, quæ minus rectè ab aliis ſunt delineata, per figuras illuſtrabo, & ſic ſinguli Theſauri proprio gaudebunt Catalogo, figuris aliquot inſtructo.

Hujus rei fructus in eo conſtabit. Nemini unquam omnia mea rariora conſpicere licuit, idque propter illorum copiam & temporis penuriam : mihi quoque impoſſibile eſt, omnia memoriæ meæ mandare, ſc. quo in loco hoc aut illud repoſitum ſit, id quod non rarò tædioſum fuit.

Confectò autem Catalogô, illicò invenire potero, ubinam hoc aut illud objectum ſit repoſitum; ſi quis etiam Catalogum perlegerit, & aliquid in eo invenerit, quod libenter videret, illi momento ſatisfieri poterit. Alii delectantur viſu hujus objecti, aliis alia magis arrident, & ſic omnibus ſatisfacere conabor, ſine notabili temporis diſpendio.

Præterea ſi quis dubitet, num verè ita exiſtant ea, quæ ſunt à me delineata, aut demonſtrata, dabitur illi occaſio videndi, quod non fecẽrit alii Anatomici, quos inter nonnulli innumeras nobis obtruſerunt Chimeras, à veritate non ſolùm alienas, ſed in corpore humano non exiſtentes.

Vale L. B., & ut laboribus meis, non ſine maximo diſpendio peractis, favere digneris, rogo.

Digitized by Google

TOT DEN LEESER.

Het is nu ſes-en-dartigh Jaaren geleden, dat ik de Boeken der Anatomiſten begon te leſen: Edog, nademaal my in deſelve veele duyſtere ſaken voorquamen, die ook ſelfs door hare Figuren my geen genoegſaam ligt quamen te geven: Soo reſolveerde ik het ſnymes ſelfs in de hand te nemen, en tot mijn onderwerp te verkieſen, niet alleen de Lyken van Menſchen, maar ook der Beeſten; en op dat my de allerkleenſte deeltjens, wat grooter voor mijn oogen zoude komen: ſoo hebbe ik geen Paarden, nogh Koeyen geſpaard.

Nadien my ondertuſſchen verſcheyde ſaken voor quamen, dewelke my waardig ſcheenen bewaart te werden, en om hare weeke en vleeſighe ſelfſtandigheyd niet wel bewaard konden werden: ſoo hebbe ik daar toe ſeer veele moeyte aangewent, inſonderheyt ontrent de Herſſene, die veele andere deelen in ſaghtigheyd komen te overtreffen.

Nu ſcheen het my toe, dat ik een goede en bequame manier uytgevonden had, maar vond my wel haaſt bedrogen, daar na ſloegh ik een gants andere wegh in, die my niet minder verleyde; en ſoo bragt ik veele Jaaren door, ſonder yets goets uyt te werken, ontrent de conſervatie der geſeyde ſaghte deelen, tot dat ik eyndelijk daar toe quam, dat door my niet alleen vleeſighe deelen, als mede de Herſſene, maar ook ſelfs geheele menſchen met alle hare ingewanden veele Eeuwen, en mogelijk voor altoos, ſoo ik meen, ſonder bedervinghſullen konnen bewaard worden.

Ik hebbe kleene Kinderkens, die ik over twintigh jaaren heb gebalſemt, en tot nu toe ſoo netjes bewaard, datſe eer ſchijnen te ſlapen, als ontzielt te zijn.

Terwijl ik my beſigh hield, om het balſemen grondigh te onderſoeken, ſoo quamen my ondertuſſchen veele curieuſe zaken voor, tot welkers bewaring ſoo veel moeyte niet behoefde aangewend te werden, als daar zijn gemeene Aders, Slagaders, Water-vaten, Zenuwen, en andere deelen meer, die ik van tijd tot tijd quam te bewaren, dewelke ook tot ſoo groot een getal toenamen, dat een gantſche Kamer deſelve niet konde onthouden: En alſoo wierd ik gedwongen een tweede daar toe aan te leggen, en deſe al mede niet genoegſaam zijnde, ook een derde te gebruyken, en dat alleen tot de Anatomiſche zaken.

En nadien het my verdrietigh zoude geweeſt zijn, geduuriglijk de lig-

ha-

Digitized by Google

kamen der menſchen te doorſnuffelen; ſoo hebbe ik my, van mijne jonkheyd aan, een Liefhebber van de Kruyden en andere Gewaſſen geweeſt zijnde, ondertuſſchen ook weder begeven tot het onderſoek der ſelve Gewaſſen, en hebbe met een onvermoeyde arbeyd, het ſoo verre gebraght, dat ik, ſoo van inlandſche als uytheemſche Planten, een kleen Kamertje daar van vervult hebbe, die ſoo cierlijk zijn gedroogt, als immers mogelijk is geweeſt.

Hier by en iſt niet gebleven, maar hebbe my verders begeven, tot het onderſoek van kleene vreemde Diertjens, Viſſchen en Bloedeloos geſpuys, ſoo in voghtigheyd, als gedrooght zijnde, waar mede ook een kleen Kamertje is vervult geworden.

Dit nu alles door Gods goedheyd uytgevoert, en tot mijne jaaren gekomen zijnde; ſoo is mijn voornemen nu een geheele andere weg in te ſlaan, en een geruſter uur te ſoeken, om Gode dank te ſeggen voor deſe over groote gunſte aan my beweſen, dat hy my toegevoeght heeft ſoo veel tijds, om dit alles te konnen uytvoeren.

Ondertuſſchen om het verſoek van eenighe te voldoen, ſoo is 't voornemen (ſoo my God 't leven ſoo langh believen ſal te ſparen) een Lijſte te maken van alles wat in mijne Kamers gevonden werd.

En hoewel het een geringhe zake zoude zijn, een geheele Catalogus van alles tevens uyt te geven: ſoo is echter mijn voornemen 't ſelvighe ſtuks wijſe te verrighte, beginnende van die dingen, dewelke in de onderſte Kamer gevonden werden.

In deſe ſtaan twee Kabinetten uyt Indiaanſch Hout cierlijk gemaakt.

In de twede Kamer vier groote Kabinetten, als mede veele middelmatige, waar van het 1e vervult is met de herten van Menſchen.

Het twede is beſet met Longhen van Menſchen, als mede met Herten daar de Longhen nogh aan vaſt ſitten: En dat alles, ſoo als ſy in 't menſchen lighaam gelegen hebben.

Het 3de onthout in ſigh de partyen der Vrouwen tot de Voortteeling gedeſtineert.

Het 4de het gedarmte van verſcheyde Kinderen, ſeer net geconſerveert.

Het 5de een hoope witte en ſeer konſtigh gemaakte Geraamtens van Muyſen, dewelke rontom, en op 't Geraamte van een Rot met ſelſame geſten verbeelden te beſpringen.

Digitized by Google

Het 6de is verſien met Moer-koeken : en ſoo voorts zijn de reſte geſtoffeert met verſcheyde zaaken.

In deſe geſeyde tweede Kamer werden nogh vier Ceder Houten Kaſſen gevonden, verſien van vier nette Geraamtens van jonghe Luyden.

In de derde Kamer ſtaat een Tombe verſien van verſcheyde Geraamtens van Kinderen; als mede aght groote Kaſſen, waar in verſcheyde Anatomiſche zaken te zien zijn; ook onthoud deſe Kamer verſcheyde Lijken van Jongelingen, die van over veele jaaren cierlijk zijn geconſerveert geworden.

Nu is het voornemen eerſt te beſchryven, en in 't ligt te geven, 't geen in 't eerſte Cabinet van de eerſte en onderſte Kamer gevonden werd, met intentie van alles wat in yder deel te zien is, vervolghlijk te verhalen,

En alles wat my van plaats tot plaats voorkomt, 't geene ik voor onbekent, of voor onbeſchreven kome aan te ſien, of 't geen ook by anderen niet wel in Figuuren afgebeelt is, 't ſelve ſal ik in Figuuren daar tuſſchen voegen; en alſoo ſal yder Cabinet ſijn eygene Catalogus hebben.

De nuttigheyd die my dunkt daar in te ſteken is deſe. Niemand heeft tot nu toe alle mijne Rariteyten geſien, en dat om de veelheyd derſelve, en kortheyd des tijds : Het is my ook onmogelijk te bedenken, waar yder voorwerp is geplaatſt, 't geen my meermalen moeilijkheyd gebaart heeft; en hier door ſalmen ſulks konnen voorkomen.

Maar ſoodanig een algemeene Lijſte gemaakt zijnde, ſal men aanſtonds konnen weten, waar dit of dat geplaatſt is : Soo imand ook de Catalogus ſal geleſen hebben, 't geen hy ſien wil, kan men hem aanſtonds toonen. De eene menſch heeft ſin in 't eene, een ander in 't andere te ſien, en alſoo ſal men een yder vergenoeging konnen geven, en dat met weynig verlies van tijd.

Daer en boven, ſoo ymand twyfelt aan 't ware weſen, van 't geen in Figuren afgebeelt is; ſoo ſal men hem ſulks haaſt konnen laten ſien.

Dit is by andere Anatomiſten nogh in geen gebruyk geweeſt, namentlijk dat men de objecten, waar na haare Figuren zijn geſneden, by haar bewaart zijn, hier van daan komt het, dat ſommige ons veele zaken op de mou geſpelt hebben, die noyt in 't menſchen lighaam getoont konnen werden.

Vaart ondertuſſchen wel, Beminde Leſer, en wilt deſen mijnen arbeyd, niet ſonder groote onkoſten volbragt zijnde, met uwe gunſte vereeren.

Digitized by Google

Digitized by Google

THESAURUS
ANATOMICUS
PRIMUS.

Ex ligno indico colore variegato nitidè confectus, in quo ſequentia ſunt repoſita.

PRimò nobis occurrit in fundo lævi lateris Pedamentum ex ligno Juglandis confectum, cui impoſita eſt rupes artificioſa, ex calculis humanis conſtans, cujus fundamentum rupes naturalis, tot calculis humanis undique obſita, ut quicquid in oculos occurrit, ſint meri calculi humani. Vide Tab. I.

Hi ex variis corporis partibus deſumpti, diverſi ſunt coloris, figuræ, magnitudinis & ſubſtantiæ: hoſce inter

A. A. A. *Calculi ſunt parvi humani per vias urinarias excreti, quibus rupes naturalis tegitur, eo præſertim loco, ubi majores calculi rupem obſcurare non valent.*

B. *Calculus humanus Veſicâ, poſt mortem, à nobis exſectus, formâ manubrii ſcipionis, quo eundo innitimur.*

Het eerſte
ANATOMISCH
CABINET,

Van gevlamt Indiaans Hout cierlijk gemaakt, waar in deſe volgende Zaken onthouden werden.

VOor eerſt ſtaater aan de linker zyde van de grond een Pedeſtal van Notebomen Hout gemaakt, waar op een artificiele Rots geplaatſt is, toebereyt uyt ſteenen, die in 's menſchen lichaam zijn gegroeyt, hebbende tot haar fondament een natuurlijke Steenrots, die met ſoo veel kleene en groote ſteenen, uyt 's menſchen lichaam gekomen, beleyt is, dat alles, watmen ziet, een tſamenſtel van ſteenen is, dewelke in 's menſchen lichaam zijn gegroeyt.

Alle deſe Steenen, uyt verſcheyde partyen van 's menſchen lichaam gekomen zynde, differeren veel van den anderen in couleur, figure, groote, en ſubſtantie.

Onder alle deſe Steenen, zijn die met de Letteren A. A. A. *getekent, de kleenſte, door de waterwegen geloſt, deſelve dienen alhier tot het bedekken van de natuurlijke Steenrots, voornamelijk op die plaatſen, daar de groote Steenen, de natuurlijke Steenrots niet en konden dekken.*

B. *Een Steen, van gedaante de knop van een Wandelſtok gelijkende, en is deſelve van ons na de dood uyt de water-blaas geſneden.*

Digitized by Google

C. *Calculus à Lithotomo extractus, figurâ fructum Mori imitans.*

D D. *Calculi è Veſica urinaria Octogenariæ exſecti, cujus hiſtoria admiranda exſtat, in obſervationibus meis Anatomico-Chirurgicis Aº.* 1691. *in lucem editis. Vide Obſerv. primam. Patiens à viginti annis paſſa fuerat totius uteri propendentiam & ſimul cum illa, Veſicæ urinariæ prolapſum, ita ut Uterum totum quantum cum annexa veſica manibus arriperemus, palpitando calculos latitare in partibus prolapſis haud dubitabamus, nec falſi ſumus. Facta enim inciſione, illicò extraximus momento temporis calculos quadraginta & duos, quorum forma admiranda in angulis hujus rupis videri poteſt. Quâ methodo inaudita citò fuerit curata, in prædicta obſervatione videri poteſt.*

E. *Calculus è Veſica Urinariæ à Lithotomo extractus.*

F. *Alius eodem modo eductus.*

G. *Calculus niger è Pelvi poſt fata exciſus, Zingiberis forma.*

H. *Alius ex Pelvi, ſcintillante nigredine obſitus, id quod pluries obſervatur in calculis illo loco repertis.*

I. *Alius*

C. *Een ſteen van een Steenſnijder uyt de Water-blaas geſneden, van gedaante een Moerbeſie gelijkende.*

D.D. *Steenen, dewelke uyt een oude Vrouw van tachtentigh jaren zijn geſneden, welke verwonderinghs waardige Hiſtorie beſchreven ſtaat, in mijne Anatomiſche en Chirurgicale Obſervatien in 't Jaar* 1691. *in 't licht gegeven. Ziet aldaar de eerſte Obſervatie. De Patient hadde ontrent* 20 *jaren een uytſinkinge hares geheele Lijfmoeders gehad, en te gelijk mede een uytſinkinge van haare Waterblaas, ſoo datmen de geheele Lijfmoeder, met de t'ſamengevoeghde blaas in de hand konde nemen, en deſelve wat drukkende ſcheen het ons toe, ja wy en twijfelde niet, of de uytgeſackte deelen waren met ſteenen gevult, 't welk de uytkomſte ook leerde. Want een openinge gemaakt zijnde, zoo hebben wy in aller ijl* 42 *ſteenen daar uyt gekregen, welkers ſelſaame gedaante in de hoeken deſes Steenrots te zien is. Op wat ongehoorde wijſe de lijderſſe haaſtigh tot geneſinge is gekomen, kan men naſien in de geallegeerde Obſervatie.*

E. *Een Steen uyt de Water-blaas geſneden.*

F —— *Op deſelve wijſe uytgehaalt.*

G. *Een ſwarte Steen, na de dood, uyt het bekken van de nier geſneden, van gedaante een klaauw Gember verbeeldende.*

H. —— *Uyt deſelve plaats geſneden; Deſe is omvangen van een glinſterende ſwartigheyt, 't welk men meermalen bevint in de Steenen, die in die plaatzen gevonden worden.*

I. *Een*

I. *Alius è faucibus tuſſi ejectus, poſtquam patiens, per plures annos queſtus fuerat de difficultate deglutiendi.*

K. K. *Duo calculi per tuſſim ejecti è Pulmone.*

L. L. *Duo calculi inſignes, Rupes per ſe mentientes, iique è Vetulæ Mamma poſt mortem exſecti.*

M. *Calculus pullus Lithotomi ope extractus, cortice griſeo, craſſiſſimo, duroque obſitus.*

N. *Calculi parvi è digiti articulis mulieris podagricæ; hi à pilo dependentes, retinentur dextra ſceleti fœtus humani, quatuor præter propter menſium, huic rupi adſtantis: Dictum ſceleton ſiniſtra continet & veluti admovet oculis ſtrophiolum, è membranula tenuiſſima, myriadibus arteriolarum rubicundiſſimarum prædita, quo, tanquam flendo, hominum miſerias exprimens, Cœlum reſpicere videtur cum inſcriptione*

HOMO NATUS DE MULIERE, BREVI VIVENS TEMPORE, REPLETUR MULTIS MISERIIS.

I. *Een andere Steen, door 't hoeſten opgegeven, en dat uyt de keel, na dat de lijder een ſeer geruymen tijt geklaagt had, over het ongemackelijk inſwelgen van ſpijs en drank.*

K. K. *Twee Steentjens door het hoeſten uyt de Longh voortgekomen.*

L. L. *Twee groote Steenen, verbeeldende 2 Rotsjens, deſe zijn na de dood uyt een der borſten van een ſtok oude Vrouw geſneden.*

M. *Een ſwarte Steen, omvangen van een ſeer dikke, graauwe, en harde ſchorſſe, deſelve is door een Steenſnijder uyt de Water-blaas geſneden.*

N. *Kalkachtighe Steentjens, uyt de kneukels van een podagreuſe oude Vrouw geſneden. Deſe aan een hairtjen hangende, werden gehouden in de rechterhand van een geraamte van een onvoldrage Kindje van ontrent vier maanden draghts, ſtaande het ſelve benevens de geſeyde Steen-rots. Het ſelve geraamte heeft in ſijn linker hand een neusdoekjen, gemaakt van een ſeer dun vliesken, waar door duyſende van fijne ſlaghaderkens loopen, 't ſelve quanſuys na de oogen brengende, als wilde het de miſerien der menſchen al ſchreijende uytdrukken; en de ooghraden opwaarts na den Hemel geſtrekt zijnde, is deſſelfs devijs*

De Menſche van een Vrouw gebooren, en eenen kleenen tijd leevende, is vol van gebreeken.

O. *Calculus prodigioſæ magnitudinis, Rupis æmulus, poſt mortem in tumulo, inter pedes, repertus.*

P. — *Veſica exſectus.*

Q. — *alius, major.*

R. — *Magnus formâ Zingiberis, Pelvi adhuc inhærens.*

S. — *Magnus, Lithotomi ope ablatus, cujus cortex griſeus.*

T. — *aſperrimus, ater, exſectus.*

V. *Calculi varii nigricantes, poſt fata è renibus exſecti.*

W. *Calculus Ureteri incluſus, unde uretere obſtructo, vitam cum morte commutavit puella, quatuor circiter annos nata. Quantos autem cruciatus paſſa fuerit, antequam animam Deo redderet, ſine animi motu recordari nequeo.*

X. X. X. *Calculi è Veſica fellea, poſt mortem, exſecti.*

Cæteri omnes, aut per vias Urinarias ſunt excreti, aut poſt mortem Veſicâ, aut Renibus exempti.

Hiſce omnibus interpoſiti ſunt rami arterioſi, foliis nudatæ arboris ramos repræſentantes, qui loco ſanguinis ceraceâ materiâ rubicundiſſimâ artificiosè repleti, calculos inter ſe continent, Rupem

O. *Een ſeer groote Steen, van gedaante een Steenrotsje gelijkende, deſe is in de dootkiſte van een verrot menſche gevonden, en dat tuſſchen des ſelfs beenen.*

P. — *Uyt de Waterblaas geſneden.*

Q. — *Een grooter.*

R. — *Een groote, van gedaante een klaauw Gember gelykende; deſe ſit noch in een der Water-peſen begin, of bekken.*

S. *Een groote Steen van een Operateur uyt de Water-blaas geſneden, wiens ſchorſſe graauw is.*

T. *Een ſeer rouwe ſwarte Steen, door deſelve wijſe bekomen.*

V. *Verſcheyde ſwarte Steentjens, na de dood uyt de Nieren geſneden.*

W. *Een Steen, die in een der Water-peeſen is blijven ſitten, waar door die Water-peeſe is komen te verſtoppen, en het Meysken, out ontrent 4 jaren, is komen te overlijden. Wat al ſmerten dit Doghterken, door dit ongeval uytgeſtaan heeft, zulkx kan ik niet, als met beweginge des gemoets, nadenken.*

X. X. X. *Steenen, na de dood, uyt de Gal-blaas geſneden.*

Alle de reſterende zyn of door de waterwegen geloſt, of na de dood, uyt de Water-blaas, of Nieren gehaalt.

Tuſſchen en rontom deſe geſeyde Steenen, werden gevonden takken van ſlaghaderen, repreſenteerende takken van bladerlooſe boomen, dewelke door konſt opgevult zijn, met een ſeer roode en waſchahtige ſtoffe, waar door de Steenen niet alleen,

pem

maar

pem dictam firmiorem reddunt, viſuique gratiam conciliant. Dicti rami arterioſi deſumpti ſunt ex variis corporis partibus, idque non ſolùm è corporibus hominum, verùm etiam brutorum.

Huic Rupi, adſtant tria Sceleta fœtuum abortivorum quatuor circiter menſium; de primo ſuperius mentio facta eſt.

Secundum è regione ſitum, dextra falcem gerit, ictumque quaſi minatur, cum inſcriptione.

NEC PARCIT IMBELLIS JUVENCÆ POPLITIBUS.

In ſuperiore parte Rupis tertium ſceleton locatum, ejuſdem fere ætatis, dextra gerens funiculum ex margaritis puris exilibus confectum, quem indice ſiniſtræ manus videtur indigitare, caputque ſurſum erectum, quaſi cœlum adſpicere vellet, ea ornatur inſcriptione

CUR EA DELIGERE VELIM, QUÆ SUNT IN MUNDO?

E Regione hujus Rupis Pedamentum ſecundum è ligno Juglandis factum, Aſperiſque Arteriis non ſolùm humanis, verùm

maar ook ſelfs de geheele Steenrots eenonderlinge vaſtigheyt bekomen. Ook ſoo geven deſe takken een aangenaam geſichte aan den beſchouwer: en zijn deſelve genomen uyt verſcheyde deelen des lichaams, ſoo van menſchen, als beeſten.

Ontrent deſe Steenrots ſtaan 3 Geraamtens van onvoldrage kinderkens van ontrent 4 maanden draghts, van het eerſte is hier boven geſproken, waar tegen over het 2e, geplaatſt is, hebbende in des ſelfs rechter hand een ſeyſſen, waar mede het ſchijnt te willen treffen, met dit devijs

De dood en ſpaart ook ſelfs de weerlooſe Jeught niet.

Het 3e. Geraamte ontrent van deſelve ouderdom is boven op de Rots geplaatſt, hebbende in des ſelfs rechter hand een Snoertje van kleene en fijne Peereltjens, waar na het met de voorſte vinger van de linker hand ſchijnt te willen wijſen, en het hooft opwaarts gewent zijnde, als wilde het na den Hemel zien, heeft tot devijs

Waarom ſoude ick die dingen willen beminnen, die in de Werelt zijn?

Tegen over deſe geſeyde Steenrots vintmen een Noteboome Pedeſtal met Longhpijpen beſet, ſoo van Menſchen, als van Kalveren; en

rùm etiam vitulinis inſtructum; hujus pedamenti medium occupat pedamentum alterum, ex eodem ligno confectum, cui inſident duo ſceleta fœtuum abortivorum quatuor circiter menſium; horum unum geſticulationibus humanas res quaſi deridere, & ſic, DEMOCRITUM repræſentare videtur; alterum verò, dextrâ ſtrophiolo inſtructâ & orbitæ dextræ admotâ, HERACLITUM exhibet.

Inſcriptio primi ſceleti talis eſt.

CUM TANTUM IN VITA RESTET TRANSIRE MALORUM, LIBER AB HIS LETHO, LÆTUS SINE VOCE TRIUMPHO.

Secundi

NOS DULCIS VITÆ EXSORTES, ET AB UBERE RAPTOS, ABSTULIT ATRA DIES, ET FUNERE MERSIT ACERBO.

Not. 1. Strophiolum dictum, ex membranula confectum, innumeris gaudet arteriolis rubicundiſſimis, quarum curſus ſerpentinus non ineptè opus Phrygium æmulatur, de quo Propheta David loquitur Pſal. 139.

2, Oſſa Cranii ſtriatim accreſcere, inſtar glaciei, in illa ætate, hic palam eſt.

In anteriore parte Pedamenti ſupradicti continetur

A. *Aſpera arteria Vitulina*, ce-

en op dit Pedeſtal werd nog in't midden een tweede Pedeſtal gevonden, mede van 't ſelve hout gemaakt, verſien van twee kleene geraamtens, van Kinderkens, mede ontrent van 4 maanden draghts, hier van ſoo iſt, dat het eene, door des ſelfs verbeelde geſten *Democritum* verbeeldende, 's menſchen doen ſchijnt te belacchen. Het andere heeft een neusdoekjen in ſijn rechter hand, 't welk aan 't rechter oogh-rat gebragt zijnde, den ſchreijende *Heraclitum* verbeeld.

Het devijs van het eerſte is.

Nadien men in dit leven ſoo veele wederwaerdigheden moet uytſtaan: ſoo iſt, dat ick daar van vry gemaakt zijnde, ſtemmeloos, triumpheer.

Van het tweede.

Wy van dit zoete leven beroofſt, en van de borſten afgerukt, zijn van de nare dood weghgenomen, en in't duyſtere graft geleght.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit neusdoekje gemaakt is van een ſeer dun vliesken, doorwrocht van een ontelbaar getal van ſeer rode ſlaghaderkens, dewelke ſlangs-wijs loopende, een waarachtigh borduurſel ſeer aardigh komen te verbeelden, waar van den Propheet David ſpreekt in den 139 Pſalm.

Ten 2e, dat de beentjens van de Bekkeneeltjens in die tijd ſtraalwijs uytgroeien, gelijk 't water, dat's winters komt te bevrieſen, kan men hier bequaamlijk zien.

Op de voorſte zijde van 't geſeyde groot

Digitized by Google

Ceraceâ materiâ rubicundâ repleta, atque inverſa, ita ut arborem ramoſam ſine foliis repræſentet. Vide L. A.

Not: Ramos ita exſiccavi, ut feré naturalem retinuerint diſpoſitionem, ſc: nonnulli antrorſum, alii retrorſum vergunt.

B. *Portio Pulmonis vitulini inflati, exſiccati, & in lamellas fiſſi, ut veſicularis aut ſpongioſa Pulmonis ſubſtantia ſe videndam exhibeat.*

C. *Pulmonis humani portio, eodem modo præparata, ut ſubſtantia veſicularis non ſolùm, verùm etiam calculi in Pulmone nati, conſpiciantur.*

D. *Aſpera arteria infantis inverſa, cum annexis Arteria & Vena pulmonalibus.*

E. *Aſpera Arteria inverſa, eaque ex fœtu quatuor circiter menſium.*

F. *Aſperæ Arteriæ portio, ceraceâ materiâ albicante repleta, per quam rami Arteriæ Bronchialis ſunt diſperſi, eaque è corpore vitulino.*

G. *Aſpera Arteria vitulina, antiqua methodo præparata, & jam à triginta quatuor annis conſervata.*

No.III. Inter dictas duas Rupes, Puel-

grootſte Pedeſtal werd gevonden.

De Longepijp van een Kalff, met een roodwaſſige ſtoffe opgevult, en omgekeert, verbeeldende alſoo een getakte en bladerlooſe boom, en is deſe getekent L. A.

Aanmerkt dat ik deſe takken ſoo gedrooght hebbe, datſe byna haare natuurlijke geſtalte gehouden hebben, en wijken ſommige voorwaarts andere achterwaarts.

B. *Een ſtuk van de Longh van een Kalf, opgeblaſen, gedrooght, en in moten geſneden, op datmen desſelfs vooſe en blaaswijſe ſubſtantie bequaam ſoude mogen zien.*

C. *Een ſtukje van de Longh van een menſch, op deſelve wijſe toebereyt, op dat niet alleen des ſelfs blaaswijſe ſubſtantie, maar ook eenige ſteentjens konde gezien werden, die in de Longh gegroeyt zijn.*

D. *Een omgekeerde Longhepijp van een kleen Kint, waar aan noch vaſt zitten des Longs-ader en Slagh-ader.*

E. *Een omgekeert Longepijpje van een kleen Kintje van ontrent 4 maanden draghts.*

F. *Een ſtuk van een Longe-pijp, met een witte waſchaghtige ſtoffe vervult, waar langhs eenige takjens van de Arteria bronchialis loopen, dewelke met een rootwaſchaghtige ſtoffe vervult zijn, en is dit uyt een Kalf genomen.*

G. *Een Longh-pijp van een Kalf, op de oude manier ontrent 34 jaren geleden van my opgeſet en bewaart.*

No. III. Tuſſchen deſe 2 Steenrotſen

Digitized by Google

Puellæ trium, quatuorve annorum Sceleton repoſitum nivei coloris, pedamento ejuſdem notæ inſidens, & peculiari artificio confectum, ita ut non ſolùm maxima ex parte, ligamentis propriis & naturalibus oſſa cohæreant, verùm etiam ligamentorum arteriæ, ceraceâ materiâ impletæ ſunt, unde ſumma rubedine articuli ſunt præditi. Si quis dictos articulos oculis armatis luſtrêt, non ſolùm vivendos ſeſe exhibebunt ramuſculi capillares, verùm etiam iis multis partibus tenuiores.

Not. 1. Pars Capitis oſſei ſuperior, proprio Pericranio amicta, tot ſuperbit Arteriolis, ceraceâ materiâ repletis, ut dictum pericranium ſumma rubedine ſit perfuſum.

2. Siniſtra gerit Ramum Arterioſum ſplenicum, ex vituli Liene deſumptum, materiâ ceraceâ infarctum.

3. A dextra ope fili ſericei dependet Cor Pueri, lapidis inſtar durùm, cujus uterque ventriculus expanſus cum annexis Auriculis, ceraceâ materiâ impletis.

4. Dictum Cor inſtructum, Arteriæ Magnæ trunco ſicuti è Cor-

rotſen werd een ſeer wit geraamte geſien, van een Dochterken van 3, of vier jaren, 't ſelve op een Noteborne Pedeſtal zittende, is op een nieuwe en byſondere wijſe toebereyt, niet alleen daar in beſtaande, dat het meeſt over al met ſijne natuerlijke banden vereenight is, maar ook ſoo zijn deſe banden verſien met hare ſlaghaderkens, dewelke met een rootwaſſige ſtoffe opgevult zijnde, de leden haar alſints bloet root vertonen. Wanneermen deſe banden met vergroot glaſen beſchouwt, ſoo komen ons niet alleen de capillare takjens der ſlaghaderen in 't geſichte, maar ook ſelfs die gene, dewelke ſeer veel fijnder zijn.

Ontrent dit Geraamte ſtaan verders deſe volgende zaken te conſidereren.

Ten eerſte. Het bovenſte deel van de Herſſenpanne is met ſijn natuurlijke pannevlies bekleet, waar door ſoo veel ſlaghaderkens loopen, door konſte ſoodanigh mede gevult, dat het pannevlies root van couleur is.

Ten 2. Van des ſelfs linker hand, na de borſt gewent zijnde, hanght af een Milts ſlaghader, op deſelve wijſe opgevult, en is deſe uyt een Kalf genomen.

3. De rechter hand vat een zijde draat, waar van afhangt het herte van een Jonge, ſoo hard gemaakt, dat het een ſteenigh herte ſchijnt te zijn, en zijn des ſelfs ooren mede opgevult met deſelve ſtoffe.

4. Aan het geſeyde herte is de groote Slagh-ader vaſt, ſoo als die uyt

Cordis ventriculo ſiniſtro emergit, reſervatis naturalibus diametro, forma, & curſu.

5. Quomodo ex Arteriæ Magnæ parte ſuperiore tres prodeant rami ſurſum vergentes, ſc: duæ Arteriæ Carotides, ut & Arteria ſubclavia ſiniſtra, hic videri poteſt. Arteria ſubclavia dextra ex Arteria Carotide dextra ortum habere, hic quoque luculenter apparet.

6. Præterea conſpicere licet utramque Arteriam Vertebralem A: A: ut & Mammarias internas B. B. prodire ex Arteriis ſubclaviis C. C.

7. E ſacco membranoſo ſeu Venæ pulmonalis baſi, quatuor ramos emergere, hic etiam cernitur: id quod in reſponſione ad Epiſtolam Problemat: decimam per figuram expreſſi.

8. Quomodo Arteria Pulmonalis, primò in partem dextram & ſiniſtram circa Cordis baſin diviſa, ulterius ſubdividatur, ſimul quoque oculis luſtrari poteſt.

9. Vaſa Coronaria per Cordis ſuperficiem diſſeminata, jucundo ſpectaculo viſuntur, oculis autem armatis minutiſſimi ramuſculi præterea conſpici queunt.

Dictum

uyt de linker holte van 't Herte voortkomt; ook ontbreekt 'er niets aan des ſelfs diameter, geſtalte noch loop.

5. Hoe uyt het bovenſte van de groote Slaghader 3 takken voortkomen, dewelke opwaerts loopen, namelijk twee Slaap-ſlaghaders, als mede de linker onderſleutelbeenige ſlaghader, kan men hier bequaamlijk zien. Ook iſt hier ſonneklaar te bemerken, dat de rechter onderſleutelbeenige Slaghader uyt de rechter ſlaap Slaghader haar begin neemt.

6. Ook is hier te zien, dat beyde de wervel-beenige Slaghaders A. A. als mede de inwendige Mamtakken B. B. haar oorſpronk nemen uyt de onderſleutel-beenige Slagh-aders, C. C.

7. Hier kan men ook beſchouwen, dat uyt de vlieſige ſak, of grond van de longs ader 4 takken voortkomen, 't welk van my voorheen afgebeelt is, in mijn Antwoord op de tiende briefs-wijſe Voorſtellinge.

8. 'T en is ook niet duyſter alhier aan te merken, hoe dat de Longhs Slaghader, aan de grond van 't Herte, in een rechter en linker deel verdeelt zynde, verders ook geſubdivideert word.

9. Ook hoe de kroonwyſe Bloetvaten over de oppervlakte van 't Hert komen te loopen, en alsmen Vergroot-glaſen wil gebruyken, ſoo kanmen de alderfijnſte takjens in 't geſighte krijgen.

Dit

Digitized by Google

Dictum Cor, ut ſupra dixi, à filo dependet ſericeo, cum ea inſcriptione.

OMNIA SUNT HOMINUM TENUI PENDENTIA FILO.

No. IV. Dicto Sceleto à dextris oppoſita eſt phiala, caput infantis continens, liquori balſamico innatans, quod vivido colore tam nitidè præparatum & conſervatum eſt (abſque pigmento) ut dormientis potius, quàm denati caput, videatur, quamvis à multis annis ità conſervatum ſit.

Not. 1. Superiore parte Cranii ablatà, Cerebrôque exemptô, conſpicienda ſeſe exhibent decem nervorum paria, Cranii oſſa perforantia, idque nitidius atque diſtinctius, quam in capite jamjam extincto, ne Patheticis quidem atque Acceſſoriis nervis exceptis.

2. Accuratiſſimè quoque conſpicere licet Nervorum auditoriorum ramum durum à molli eſſe diſtinctum, præſertim latere ſiniſtro.

3. Sinubus lateralibus duræ Matris à me apertis, oculos incurrit ſinus quartus.

4. In-

Dit Herte hanght aan een zijde draad, gelijk ik hier boven geſegt heb, met een opſchrift

's Menſchen Leven hanght aan een Zijde draad.

No. IV. Aan de rechter zyde van dit Geraamte ſtaat een Vles, waar in onthouden word 't Hooft eenes kints, leggende in een Balſamique vochtigheyt; 't welk met een levendige couleur ſoo net bereyt en bewaart is (ſonder eenigh blanketſel) dat het meer gelijkt na 't hooft van een ſlapend, als geſtorven kind, hoewel het al eenige Jaren alſoo is bewaart geworden.

Hier ontrent ſtaat verders te conſidereren.

Ten eerſte. Het boveñſte gedeelte van de Herſſenpanne, ende de Herſſenen ſelfs wegh genomen zynde, ſoo iſt, dat haar de tien paar Zenuwen, die de Herſſenpan van onderen en van vooren doorbooren, veel klaarder en diſtincter laten zien, als wel in 't hooft van een vers geſtorve menſche, de lijdende, en alſoo genoemde bykomende Zenuwen niet uytgeſondert zynde.

2. Ook kanmen hier ſeer klaar zien, voornamentlijk in de linker zyde, dat de ſaghte tak van de gehoorzenuë, van de harde tak onderſcheyden is.

3. De zydelijke groeven van 't harde of dikke Harſſen-vlies van my geopent zynde, ſoo komt ons nu hier de vierde groef in 't geſighte.

4. De

4. Infundibulum, Glandulæ Pituitariæ annexum, præ copia arteriolarum, ceraceâ materiâ rubrâ repletarum, ſummâ rubedine perfuſum.

5. Glandula Pituitaria Sellæ equinæ inſidens, in ſui medio, ubi Infundibulo connectitur, nonnihil eminet.

6. A latere hujus Glandulæ, ut & à latere Nervorum Opticorum, cernuntur Arteriarum Carotidum trunci abſciſſi.

7. Facies, imò & labia, nullo modo rugoſa, & vivido colore prædita.

No. V. A ſiniſtris ſupra dicti ſceleti, locata phiala, eodem liquore ex parte referta, cui innatat Infantis caput, eodem modo præparatum.

Not. 1. In capitis baſi interiore, à latere dextro nervi paris vagi, nervus ſupernumerarius reperitur.

2. Nervorum Olfactoriorum extremitates Os cribroſum perforare, luculenter videri poteſt.

3. In hoc capite Nervorum, Cranio exeuntium, viſuntur undecim, vel duodecim paria.

4. Nervi vagi in utroque latere

4. De Treghter, vaſt zittende aan het Fluym-kliertje, ziet men door de veelvuldigheyd van de Slagaderkens, die met een root waſchaghtige ſtoffe vervult zyn, de gantſche Treghter bloet root te maken.

5. Het Fluym-kliertje in de Paerde-zadel zittende, is in ſijn midde, daar het aan de Treghter vaſt is, eenigſints verheven.

6. Aan de zijden van dit Fluymkliertje, als mede aan de zyden van de geſight-zenuwen, kan men de afgeſneden ſtronken van de Slaapſlaghaderen bequaamlijk zien.

7. Het aangeſighte, nogh ook de lippen en zyn geenſints gerimpelt, en levendigh van couleur.

No. V. Aan de linker zyde van 't geſeyde Geraamte wert gevonden een tweede Glas, met deſelve vochtigheyt ten deele vervult, waar in onthouden word, 't hooft eens kinds, op deſelve wijſe toebereyt.

Hier ontrent ſtaat te noteeren.

Ten eerſten. Binnen in de gront van 't Hooft, aan de rechter zyde, werd een overtollige Zenuw gevonden, benevens het dwalende paar.

2. Hier kan men ook klaarlijk zien, dat de uyteynden van de Reukzenuwen het Seef-been doorbooren.

3. In dit Hooft beſpeurt men elf of 12 paar Zenuwen, dewelke de Herſſen-panne komen te doorbooren.

4. Het dwalend paar doorboord hier

re duobus in locis Cranium perforant, exiguâ portione oſſeâ interpoſitâ.

5. Nervum acceſſorium, tam in dextra, quam in ſiniſtra parte è variis fibris nervoſis, variisque è locis oriundis, conſtare, hic quoque conſpicûum eſt.

6. Quam tendinoſa ſit Dura Mater, in hoc capite apparet.

N°. VI. Pone utriuſque jam deſcriptum caput, vivenda ſeſe exhibent, pueri, 3 4ve annos nati, tenuia inteſtina, ſiccata, quæ, proprio Meſenterio cohærentia, naturales eorum circumvolutiones demonſtrant; Quem in finem ceraceâ materiâ implevi, ut rotunditatem acquirerent, quâ prædita ſunt, cum cibo, potu, aut flatu, in corpore vivo ſunt extenſa. Hiſce relicta & connexa Coli portio, nec non integrum Cœcum, cum proceſſu ejus Vermiformi, ut eorum conſtitutio videri poſſit in illa ætate.

Quæ jam ſequuntur, ſuper Aſſeres ſeu Repoſitoria Theſauri dicti, reperiuntur.

REPOSITORIUM, ſeu ASSER PRIMUS.

No. I. Tenuia inteſtina fœtus hu-

hier wederzyts, op twee verſcheyde plaatſen de Herſſen-pan, en dat ſeer dight by den anderen.

5. Ook kanmen hier zien, dat de bykomende Zenuw, ſoo wel in de rechter als linker zyde, met verſcheyde wortelen, of beginſelen, uyt verſcheyde plaatſen is voortkomende.

6. Hoe peesachtigh het harde Harſſenvlies is, kanmen in dit Hooft bemerken.

N°. VI. Achter ider deſer twee geſeyde Hoofden werden gevonden de dunne, en gedrooghde darmen van een Kind, out tuſſchen de 3 en 4 Jaren; het darmſcheyl daar noch aan vaſt zittende, kanmen bequaamlijk zien, de natuurlijke omwindingen van 't gedarmte: hier toe heb ik deſelve met een root-waſchachtige ſtoffe opgevult, op dat ſy haare rondigheyt weder ſouden krijgen, waar mede ſy begaaft zyn, wanneer ſe in 't leven met ſpijs, drank, of wint vervult zyn. Aan dit gedarmte zitten ook noch vaſt een gedeelte van den Colijk darm, als mede den blinden Darm, nevens desſelfs worm-wijſe Aanhanghſel, ten eynde men hare geſtel in die ouderdom zoude kunnen zien.

Alles wat nu volght, is geplaatſt op de Planken van 't geſeyde Cabinet.

D'EERSTE PLANK.

N°. I. Het dunne gedarmte van een jongh

humani, jam jam nati, infarcta atque exſiccata, cum annexa Coli portione, ut & inteſtino Cœco, proceſſuque Vermiformi, eundem in finem præparatis, ſc: ut conſtitutio Cœci naturali proxima, appareat, quæ longè differt in illa ætate, ab ea, quæ in pueris, aut ætate provectioribus cernitur; Succeſſivè enim in recens natis Cœci inteſtini diameter diminuitur, ſine notabili protuberantia, & ſic degenerat in proceſſum Vermiformem; in provectioribus verò ab una parte, valde protuberat, & ex illa protuberantia proceſſus Vermiformis emergit; ita ut in ea ætate Cæci diameter haud ſucceſſivè diminuatur.

In hiſce inteſtinis reſervata eſt naturalis eorum capacitas, & ſine rugis extenſa ſunt inteſtina.

N°. II. Phiala continens liquorem, cui innatat Arteriæ Splenicæ vitulinæ portio, loco ſanguinis, ceraceâ materiâ rubicundâ repleta, cujus extremitates penicilla detrita repræſentant, ſicuti in homine expreſſi Fig. 4. Tab. 4. Epiſt. Reſp. ad Ex-

jongh gebore Kintje, opgevult en gedrooght, waar aan noch vaſt zitten een gedeelte van den Colijkdarm, als mede den blinden darm, en des ſelfs wormwijſe aanhangſel, al mede tot het ſelve eynde toebereyt; namentlijk, op datmen het geſtel van den blinden darm, die hier ſeer na by de natuurlijke geſtalteniſſe komt, zoude kunnen zien, verſcheelende ſeer veel in deſen ouderdom van de voor verhaalde; want in jongh geboore kinderkens, wort den diameter van den blinden darm kleender en kleender, en dat ſonder merkelijke uytſettinge, en verandert alſoo in het wormwijſe uytſteekſel: maar in die gene, dewelke ouder zyn geworden, ziet men dat den blinden darm aan eene zyde ruymer en ruymer word, en uyt deſe uytſettinge komt het wormwijſe uytſteekſel voort: ſoo dat in die Jaren den diameter van den blinden darm, niet ſucceſſivelijk en vermindert.

In dit gedarmte is de natuurlijke ruymte geconſerveert; ook zyn de darmen ſonder rimpelen uytgeſet.

N°. II. Een Glas, onthoudende in ſich een voght, en daar in een gedeelte van de Milts Slaghader, en dat uyt een Kalf. Deſe is met een root waſchachtige ſtoffe vervult, in plaats van bloed; des ſelfs uyteynden verbeelden afgeſleete penceeltjens, gelijk ik ſulkx ook afgebeelt heb in de Milts Slaghader van een Menſch, en dat in mijne Antwoord op de vierde voorgeſtelde Brief aan

Expertiſſimum D^n. *Campdomerſum.*

N°. III. Infantis Brachium liquori innatans, tam nitido pallidoque colore naturali (non ſine mixtura coloris rubicundi) præditum, ut viventis conſtitutioni haud cedat. Hujus manus continet ſubſtantiam polypoſam, artificio ex ſanguine ſuillo confectam, ſc: cruor è ſue jamjam jugulato, manu tamdiu fuerat conquaſſatus, donec frigefactus, materia polypoſa ſeſe copiosè videndam exhiberet: in hac materia, è ſola conquaſſatione, ut dixi, prognata, adipis variæ particulæ apparebant, firmiter polypoſæ ſubſtantiæ adhærentes; ſicuti Figura Tab^r. 2. lit. E. repræſentatur. Dictus adeps albiſſimus & durus, formam globolorum diverſæ magnitudinis conquaſſando acquirens, membranulæ analogum integumentum ſimul acquiſivit, cujus ope quoque adhuc connectitur polypoſæ materiæ ſupra dictæ; interim manus,qua conquaſſatus fuerat cruor munda fuit, neque ulla pinguedine, aut ſevo conſpurcatus fuerat cruor.

Ex iis conſtat ſanguinem in ſe continere pinguedinem diſſolutam,

D'Heer Doctr. *Campdomerc*, ziet aldaar *Tab*. 4. *Fig*. 4.

N°. III. Een kints Armtje, in de ſelve vochtigheyt bewaart, en ſoo curieus toebereyt, dat het de levendige geſteltheyt niet en behoeft te wijken, zynde blanck van couleur, met eenige natuurlijke rodigheyt vermenght. Het hantje onthout in ſich een polypeuſe ſtoffe, door konſt uyt het bloed van een Varken toebereyt, namentlijk, het bloed uyt een vers gekeelt Varken wiert met een hand, ſoo laagh gints en weder bewoogen, tot dat het koud geworden zynde, de geſeyde polypeuſe ſubſtantie in groote quantiteyt ſich opdeede, en daar nevens ook eenige klompjens vet of ſmeer, die haar in 't bewegen of roeren uyt 't bloet opdeden, en haar vaſt vereenighden aan de geſeyde ſtoffe, gelyk zulkx in de Fig. van deſe 2de. Taſel aangeweſen word met de letter E. Deſe geſeyde klompjes vet zyn ſeer wit, ook hardachtigh, ront en van verſcheyde groote, en wierden in 't roeren ook omvangen van een vlies-gelijkend dekſel, 't welk nogh te zien is, want door dit dekſel vereenighde ſy haar aan de polypeuſe ſtoffe, gelijkſe daar nogh aan vaſt geheght zyn. Ondertuſſchen ſtaat te letten, dat de hand, waar mede het bloed geroert wierd, ſuyver, en met geen vreemde vette ſtoffe beſoetelt was, gelijk ook niet het bloed ſelfs.

Hier uyt moet men beſluyten, dat het bloed week vet in ſich heeft, 't welk

[illegible]

Digitized by Google

FIGURÆ SECUNDÆ EXPLICATIO.

TAB. 2. EXPOSITIO.

A. *Phialæ infantis brachium continens.*

B. *Lintei Ornamentum fimbriatum.*

C. *Brachium.*

D. *Materiæ polypoſæ craſſiores particulæ.*

E. *Globuli adipoſi, ſubſtantiâ membranæ analogâ obducti.*

F. *Materiæ polypoſæ particulæ tenuiores.*

G. *Linteum rarum, quo vulnus brachii amputati obvelatur.*

H. *Membrana, qua, loco veſicæ, clauditur phialæ orificium, ſcatetque dicta membrana arteriis, ceraceâ materiâ rubrâ oppletis.*

Uytlegging van de 2. PLAAT.

A. *Een glas, in ſigh onthoudende den Arm van een kleen Kind.*

B. *De franje van 't Lijnne.*

C. *Den Arm.*

D. *De dikke partyen van de polypeuſe ſtoffe.*

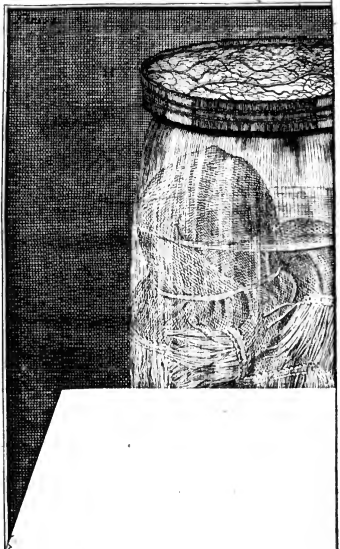
E. *Ronde ſmeer bollekens, omvangen van iets, 't geen een vliesje ſeer wel gelijkt.*

F. *De dunſte partyen van de polypeuſe ſtoffe.*

G. *Yl Lijnwaat, waar mede de wonde van de afgeſette Arm bedekt is.*

H. *Het Vlies, waar mede de mond van 't glas geſloten is, in plaats van de blaas, en is dit Vlies ſeer wel verſien van ſlagh-aderen, dewelke met een rood-waſſighe ſtoffe zijn gevult.*

Digitized by Google



Digitized by Google

tam, quæ in cellulas depoſita, concreſcit.

Notandum quoque, hanc phialam, Brachium continentem, ut & cæteras phialas obturatas eſſe loco veſicæ, (ut facere ſolemus,) integumentis, ex variis corporis partibus deſumptis, ſc: inteſtinis, cute humana, membranis Cerebri &c. quæ omnia, vaſis-ſanguifluis ſcatentia, rubra ceracea materia ſunt repleta, id quod non ſolùm viſui gratum accidit, verùm etiam diverſorum vaſorum reptatum in iis cernere licet.

N°. IV. Portio capitis fœtus humani, ſecundum longitudinem diviſi.

Not. 1. Linguæ, ſecundum longitudinem dimidiatæ, vera conſtitutio, non ſolùm baſeos, verùm etiam apicis, à latere viſa, ſic quoque muſculoſa linguæ pars, accuratè ſeſe viſui offerunt.

2. Ductus ſupra palatum ad Aurem excurrens; hujus oſculi membrana fibras obtinet, quæ mentiuntur effluxum aquæ fluviatilis, qui obſtaculo quodam in-

't welk in de cellekens overgegaan zynde, aldaar komt te ſtollen.

En ſtaat ook te conſidereren ontrent dit Glas, waar in het geſeyde Armtje is geplaatſt; als ook mede ontrent alle de volgende glaſen, dat deſelve dight toegemaakt zyn, met bekleetſels, van verſcheyde partyen afgehaalt zynde, als van darmen, herſſenen, &c. en dat in plaats van blaſen. Ook zyn ſommige Glaſen gedekt met het Vel van een Menſche. En komen ons alle deſe dekſels ſeer root en cierlijk voor, nadien der ſelver bloetvaatjens ontelbaar zynde, met een root-waſchagtige ſtoffe opgevult zyn: Zulkx is niet alleen aangenaam te zien, maar brenght ook nuttigheyt aan voor een, die de cours deſer Slaghaders naaukeurigh na zien wil.

N°. IV. Een half Hooftje van een jongh geboore Kintje, na de lenghte in twee deelen verdeelt, waar in geſien kunnen werden

Ten eerſten. De ware inwendige geſteltheyt des Tonghs, ſoo wel van des ſelfs achterſte deel, of grond, als van het voorſte en uyterſte, en dat ſoo, als men die van ter ſijde ziet.

2. De openinge of het mondeke des Canaals, die van 't verhemelte na het oor gaat; kan men hier bequaamlijk zien, en werd deſe openinge bekleet met een vlies, wiens fibertjens of draykens in haren loop ſeer aardigh verbeelden de vloet van 't water in een naauw riviertjen of geute, in wiens midden eenigh beletſel geleght zynde, 't water ge-dwon-

intercedente, viam ſibi quærit diverſam.

3. Integumentum ſepti Narium innumeris arteriolis eſſe præditum, conſtat ex portione hac, poſt diviſionem hic relicta.

4. Oſſa ſpongioſa Narium, membranoſis integumentis veſtita, per quæ myriades Arteriolarum ſunt diſſeminatæ.

5 Unus ex dentibus inciſoriis, ſecundum longitudinem diſſectus, idque in maxilla inferiore; in eo triplex ſubſtantia obſervari poteſt, extima enim colore eſt albicante, media griſeâ, tertia verò dilutiore colore griſeo gaudet.

6. Criſtam Galli in ea ætate totam eſſe cartilagineam, ut & ſeptum Narium, Criſtæ Galli, continuum, hic palam eſt.

7. Particulæ ſubrotundæ, per membranas oſſa ſpongioſa inveſtientes diſperſæ, quæ glandulæ audiunt cœlo ſereno luculenter conſpiciuntur.

8. Remanentiæ proceſſus falciformis, Criſtæ Galli non ſolùm, verùm etiam interiori parti oſſis Frontis cohærentes, diſtincte viſuntur.

9. Glandulæ, Palatinæ dictæ, oculos quoque haud fugiunt, quantumvis nudos.

10. Po-

dwongen word zydelijk af te ſtroomen.

3. Dat het bekleetſel van het tuſſchen-ſcheytſel van de Neus, met ſeer veel, ja een ontelbaar getal van Slaghaderkens verſien is, blijkt uyt dit ſtukxken, 't welk na de verdeelinge noch is gebleeven.

4. De ſponcieuſe beenderen van de Neus, zyn van een dekſel bekleet, waar door ook duyſende van kleene Slaghaderkens paſſeeren.

5. Een van de Sny-tanden van de onderſte Kaak, na de lenghte geklooft zynde, bevint men uyt drie verſcheyde ſelfſtandigheden te beſtaan; waar van de buytenſte witachtigh is, de middelſte graauw, en de derde weder wat lichter graauw van couleur.

6. Dat de Hanekam, in die tijt, geheel en al kraakbeenigh is, als mede het tuſſchen-ſcheytſel van de Neus, blijkt hier klaar; ook datſe onderlingh met vermenginge van ſubſtantie vereenight zijn.

7. Als het ſeer helder weer is, ſoo kanmen door de vlieſen die de ſponcieuſe beenderen bekleeden, veele kleene rondelighaamtjens zien, dewelke kliertkens genaamt worden.

8. Ook de overblijfſelen van het ſeyſſen-wijſe uytſteek, daar het ſich vaſt maakt aan de Hanekam, en aan de inwendige tafel van 't voorhoofts been.

9. De alſoo genoemde Klieren van 't Verhemelte komen ons ook wel in 't geſighte, al ſchoon men geen vergroot-glaſen en gebruykt.

10. Men

10. Pori cutanei luculenter quoque oculos incurrunt.

N°. V. Pueri Ren dexter, liquori impoſitus, colori & cæteris qualitatibus, naturali & vivo nullo modo cedens.

Not. 1. Hujus apici inſidet Ren ſuccenturiatus, parti autem inferiori connectitur portio inteſtini Coli, integrum Cœcum, ut & proceſſus vermiformis: hæc omnia ſine rugis conſarvata.

2. Superior pars Renis veri, ſuccenturiato non ſolùm eſt contingua, verùm etiam membranoſo & admirando nexu inter ſe connectuntur, ſc. Ren ſuccenturiatus excavatus eſt parte ſui inferiore, quam in cavitatem, ſupremam partem Renis veri tanquam in acetabulum admittit, in modum articulationis oſſium, quæ per arthrodiam fit.

N°. VI. Infantis Crus, vivido colore præditum, liquori limpido innatat. In hujus parte inferiore, cute & pinguedine ex parte ademptis, conſpiciendos ſeſe exhibent.

1. Nonnulli Muſculi, ſuo in ſitu naturali, quorum membranaceum integumentum in to-

* Theſ. I. tum

10. Men kan de ſweetgaten van 't vel hier ook ſeer klaar zien.

N°. V. De rechter Nier van een jonge, in deſelve vochtigheyt gelegt: Deſe is ſoodanigh gebalſemt, en geconſerveert, dat de ſelve in couleur, en andere natuurlijke hoedanigheden voor een levendige Nier, (of een, die uyt een fris en ſchielijk geſtorven menſche genomen is,) niet en behoeft te wijken.

Aanmerkt ten eerſten, dat op deſes Niers opperſte zyde gelegen is de By-nier: Desſelfs onderſte is te ſamen gevoeght met een gedeelte van den Colijk-darm, als mede met den blinden darm, en worm-wijſe uytſteek: En zyn alle deſe geconſerveert ſonder rimpelen.

Ten 2. Dat het opperſte van de ware Nier met de By-nier door een byzondere t'ſamenvoeginge te ſamen zyn geheght, en dat door Vlieſen: Waar toe de By-nier van onderen uytgeholt is, om alſoo het bovenſte deel van de ware Nier te ontfangen, gelijk men ziet te geſchieden in die ſoorte van Articulatie, die men Arthrodia noemt.

N°. VI. Het Been van een kleen kindje, levendigh van couleur zynde, hanght in een vlesje met heldere vochtigheyt, het vel en vet voor een gedeelte van onderen wegh-geſneden zynde, vertoonen haar

Eerſtelijk. Eenige Spieren, in haar natuurlijke plaatzen, welkers vlieſigh bekleetſel in 't geheel niet en is weghgenomen, ten eynde men desſelfs

tum non eſt ablatum, ut ejus vaſcula ſanguinea viſui paterent.

2. Tendines Muſculorum, qui inter pedem flectentes & abducentes numerantur, ſuo in ſitu naturali; horum tendines ſub Malleolo externo tranſeuntes, & colore vivido non deſtituti, arteriis ſuperbiunt plurimis.

3. Horum Muſculorum tendines vaginæ nervoſæ incluſi ſunt, ubi per ſinum malleoli externi decurrunt: Idque, ne dicti tendines facile ſede ſua dimoveantur.

4 Hujus pedis Ungues removi, ut vaſcula ſanguinea oculis armatis ſub iis luſtrari poſſint.

N°. VII. Pueri recens nati ſtomachus apertus & inverſus, ut

1. Tunica villoſa, præ vaſorum ſanguineorum repletorum copia, ſumma rubedine imbuta, ut & gulæ terminus, luculenter conſpici poſſint, ob coloris varietatem,

2. Pilorus,* ſeu ſtomachi exitus cum annexa portione inteſtini duodeni, in hoc ſtomacho inverſo quoque luſtrantur.

3. Ab

ſelfs bloedvaatjens ſoude kunnen zien.

Ten 2. Kan men hier zien de Peſen der Spieren, dewelke onder des voets buygers en afleyders gerekent werden, en dat alles noch in haare natuurlijke plaatſe. Deſe geſeyde Peeſen, onder de buytenſte Enkel paſſeerende, en hare natuurlijke, en levendige couleur behouden hebbende, zyn ook van veele ſightbare Slaghaderkens verſien.

3. Deſe geſeyde Peeſen zyn in een zenuwachtige koker beſlooten, ter plaatſe daar ſy door des buytenſte Enkels groeve komen te loopen, om niet ſoo licht uyt hare plaatſe te kunnen wijken.

4. Op dat de bloedvaatjens onder de nagels loopende, met vergroot glaſen bequaam konde geſien werden, ſoo zyn van my de nagels wegh genomen.

N°. VII. De Maagh van een jongh geboore kindje, geopent, en 't binnenſte buytewaarts gekeert, op dat

Ten eerſten, het fluweele vlies van de Maagh, door de veelheyt van opgevulde bloedvaatjens, bloedroot geworden zynde, geſien konde werden: Als mede waar des ſpijs-leyders, of ſlok-darms eynde in de Maagh is, 't welk hier ſeer klaar in 't geſigte komt, door de verſcheydentheyt van haare couleuren.

2. De Poortier,* of uytgang des Maaghs, waar aan een ſtukjen van den twaalf-vingerigen Darm vaſt ſit, kan men in deſe omgekeerde maagh ook zien.

3. Het

3. Ab hiſce etiam dependet Omentum cum portione inteſtini coli. DictumOmentum tam nitide præparatum atque conſervatum, ut ſericum dilutiore rubedine perfuſum, repræſentet. Hujus Arterias ceracea materiâ impletas, innumeras eſſe, hic conſtat.

N°. VIII. Portio humani Inteſtini jejuni inverſi, & liquori innatans, naturali colore prædita, in qua conſpiciuntur

1. Ita dictæ Valvulæ conniventes (potius juga, ſeu jugales particulæ prominentes) in Inteſtini Jejuni cavitate exiſtentes, quas inter una ſitum obtinet contrarium, ſc. ſecundum longitudinem exporrectum, id quod rarum.

2. Hujus inteſtini Glandulæ ſolitariæ, (mihi non tantum ſolitariæ, ſed & ſpuriæ) capitis aciculæ majoris magnitudine protuberantes.

3, Hujus Inteſtini villoſitas, perquam diſtinctè in hoc objecto comparet.

N°. IX. Infantis Cor tali artificio in liquore conſervatum, ut ne minima quidem ruga præternaturalis in eo reperiatur, ne ſitu quidem naturali neglecto.

Not. 1. Utramque Auriculam na-

3. Het Net, als mede een gedeelte van den Colijk-darm is hier ook aan vaſt. Dit Net is ſoo ſierlijk toebereyt, geconſerveert, ook met veel fijne Slagh-aderkens doorweven, dat het de fijnſte licht-roode zyde ſtoffe repreſenteert, en zyn deſe Slagh-aderkens, gelijk hier blijkt, uytſtekend veel in getale.

N°. VIII. Een ſtuk van den nugteren Darm uyt een Menſche, 't welk in een vochtigheyt hangende, ſijne natuurlijke couleur behouden heeft, en in 't ſelve kan men deſe volgende zaken zien.

1. De alſoo genoemde oogh-luykende Klapvlieſen (liever latwijſe oneffentheden) van den nuchteren Darm, onder dewelke datter een is, die na de lenghte van 't gedarmte loopt, contrarie alle de andere, 't geen ſeer ſelden gevonden word.

2. De Solitaire of eenſame Klieren van dien Darm (van my niet alleen Solitaire, maar ook Baſtaart-klieren geheten zynde) in groote met het hoofd van een groote ſpeld overeenkomende, puylen hier ter plaatſe uyt.

3. De Pool, of ruygheyt van 't binnenſte of fluweele Vlies deſes Darms, is hier ſeer curieus te zien.

N. IX. Het Herte van een jong kindje, in deſelve vochtigheyt hangende, en ſoodanigh geconſerveert, datter niet het minſte onnatuurlijk rimpeltje in te zien is, en hangt ſelve als in ſijne natuurlijke ſituatie. Aanm:

Ten eerſte, Dat beyde de ooren van

naturali forma, atque magnitudine eſſe conſervatam, quarum ſiniſtra Criſtam Galli æmulatur.

2. Truncum Venæ Cavæ deſcendentem ad exortum abſciſſum eſſe, ubi cavitatem reliquit notabilem : Truncus autem aſcendens, ceraceâ materiâ repletus, à latere Auriculæ dextræ oculos incurrit.

3. Arteriæ Pulmonalis, ut & Aortæ truncum ſimul conſpicere licet, idque in ſitu naturali.

N°. X. Arteriæ per Piam Matrem diſperſæ, aut potius, quæ Piæ matris ope, coërcentur, ne à ſe invicem recederent, aut intricarentur.

Not. Variis in locis videre licet, dictas Arterias ſubſtantiam Cerebri Corticalem producere, quemadmodum figuris expreſſi in Reſponſ. Epiſt. Probl. 12. ad Expertiſſimum Dominum Etmullerum.

N°. XI. Infantis Ren biſectus, ut interiora pateant ; in ea parte quæ fundo proxima, ſequentia obſervanda ſunt :

1. Conſtitutio Renum, quæ mihi

van 't herte niets van hare natuurlijke groote verlooren, en hare natuurlijke geſtalte behouden hebben, en dat de linker Oor een Hanekam gelijkt.

2. Dat de nederdalende ſtronk van de Hol-ader aan haar begin afgeſneden zynde, een tamelijke groote holte nalaat : De opgaande ſtronk daar-en-tegen, met een root waſchſige ſtoffe opgevult zynde, werd aan de zyde van't rechter Oor gevonden.

3. Ook kan men de ſtronken van de Longhs Slaghader, en die van de groote Slaghader, te gelijk ſeer klaar zien, en dat in hare natuurlijke plaatzen.

N°. X. De Slaghaderen, die door het dunne Herſſen-vlies verſpreyt zyn, of liever, die door toedoen van't dunne Herſſen-vlies in ordere by een gehouden werden, ten eynde deſelve niet van een ſoude komen te wijken, en onder een verwerren. Aanmerkt ondertuſſchen dat op verſcheyde plaatzen te zien is, dat deſe fijnſte Slagh-aderkens de ſchorſſige ſubſtantie van de Herſſene komen voort te brengen, gelijk ik breder vertoont heb in de figuuren van de 12 Antwoord, op de voorgeſtelde Brief van d'Heer Doctor *Etmuller*.

N°. XI. De Nier van een jongh kind, na de lenghte in twee geſpouwen, op dat het inwendige geſien konde werden ; nu in dat gedeelte, 't welk 't naaſte is aan de grond van 't Glas, kan men deſe volgende zaken zien.

1. Het ware Geſtel des Niers, be-

mihi præſertim ex duplici ſubſtantia conſtare videtur; ſc. ex vaſis ſanguifluis & urinariis; paucis vaſis Lymphaticis & Nervis interpoſitis.

2. Quamvis Glandulæ videantur hic apparere in Renibus biſectis, tamen putem nobis impoſuiſſe admirandam conſtitutionem extremarum Arteriolarum, ſicuti brevi per figuras illuſtrare animus eſt, idque ad objecta vera.

3. Artificiosè ſunt impletæ Arreriæ, ut & ex parte Venæ; ex parte dico, propterea quod totæ haud ſint repletæ, unde Arteriolis rubris ſubſtantia griſea interjacet: utroque verò vaſe ſanguifluo repleto, tale quid non reperitur, ſicuti videre eſt in variis à me conſervatis Renibus, poſtea delineandis & deſcribendis.

4. Papillas Renum nil niſi congeriem eſſe ductuum Urinariorum Bellini obſcure in hoc, in variis autem poſtea delineandis & deſcribendis, luculentius conſtabit.

5. Papillas plurima obtinere oſcula, (Papillarum Mammarum adinſtar) cavitatem Tubulorum

beſtaande, mijns dunkens, voornamelijk uyt twee verſcheyde ſelfſtandigheden, nam: uyt bloedvaten, en pis-vaatjens, doorvlochten met weynige Zenukens, en Water-aderen.

2. Hoewel dat haar kleene Klierkens ſchijnen op te doen, in deſe doorgeſnede Nieren; ſoo meen ik echter, dat men door de wonderlijke conſtructie der bloedvaten bedrogen word; gelijk ik ſulkx in de Lijſte van 't tweede of derde Cabinet, van meeninge ben uyt te drukken door verſcheyde Figuuren, die na het leven zullen geſneden werden.

3. Deſe Slagh-aderen zyn konſtigh opgevult, als mede voor een gedeelte de gemeene Aderen; ik ſegge voor een gedeelte, nadienſe niet alle vervult zyn geworden; en hier door komt het dat ons deſe ſubſtantie twee-couleurigh voorkomt, als root, en graauw: maar alle de bloed vaatjens opgevult zynde, ſoo komt ons deſe ſubſtantie een-couleurigh voor, gelijk wy namaals in andere, van my toebereyde en geconſerveede Nieren ſullen aanwijſen, en ook in Figuuren laten af-beelden.

4. Dat de Tepeltjens der Nieren niet anders zyn, als een t'ſamenſtel van fijne Pis-vaatjens, door d'Heer *Bellinus* uytgevonden, kan men hiêr genoeghſaam zien, edogh niet ſoo klaar, als wel in de volgende

5. Ook dat de geſeyde Tepeltjens eenighe mondekens, oft openinghjens hebben, gelijk de tepels der

 Vrou-

rum Renalium reſpicientia, accuratiſſimè in hoc objecto nudis oculis videri poteſt.

Vrouwen borſten, is hier evident te zien, ſchoon men geen vergrootglaſen tot hulpe neemt, en deſe openingtjens reſponderen op de takken van het bekken der Nieren.

6. Membranam hic dependentem, quæ Propria audit, Renemque proximè ambit, tenacem atque firmam eſſe pro proportione objecti, nemo ambiget, qui hoc expiſcatus fuerit.

7. Renes in ea ætate ſuperficie admodùm eſſe inæquales, tanquam ex variis particulis conſtitutos, hic palam eſt.

8. Pelvis cum ſuis Tubulis Renalibus diſtinctè intuentibus apparet, Rene in duas partes diviſo.

9. Ureteris portio è Pelvi prodiens.

N°. XII. Inteſtina Infantis tenuia, ceraceâ materiâ repleta, cum annexo Cœco & Coli portione.

Not. 1. Reſervarunt naturalem ſitum & circumvolutiones, utpote Meſenterio illibato.

2. Arteriæ per Inteſtina diſſeminatæ, more ſolito ſunt inpletæ.

6. Als mede dat het binnenſte en eyge Vlies van de Nieren, 't geen hier afhanght, tay en ſterk is, na proportie van't geen het komt te bekleden, ſulkx en zal niemant tegenſpreken, die het onderſoght heeft.

7. Hier blijkt het ook, dat de Nieren in die tijd, ſeer ongelijk zyn van oppervlakte, even als of deſelve van veele deelen te ſamen geſtelt waaen.

8. Al wie wat naauw toeziet, kan hier licht in ſijn geſighte krijgen het Bekken van de Nier, als mede des ſelfs takwijſe Pijpen, nadien de Nier in twee geſpouwen is.

9. Als mede een gedeelte van de Pisleyder, uyt het Bekken voortkomende.

N°. XII. Het dunne Gedarmte van een jongh gebooren kind, opgevuld met een waſchige ſtoffe, waar aan noch vaſt gehegt zyn den blinden Darm, als mede een ſtuk van den Colijc-darm.

Aanm: ten eerſten, Nadien deſelve noch aan het darm-ſcheyl vaſt zitten, ſoo hebbenſe hare natuurlijke ſituatie, en omwindingen behouden.

2. Deſe Slagh-aderen, door het gedarmte loopende, zyn op de bovengemelde wyſe vervult.

RE- DE

REPOSITORIUM, ſeu ASSER SECUNDUS.

N°. I. Hominis Veſicula fellea, cum annexa Hepatis portiuncula, liquori immerſa.

Not. 1. Veſicula fellea ceraceâ materiâ eſt repleta, ut naturalis ejus capacitas & figura conſpici poſſint.

2. Arteriæ Cyſticæ, eâdem materiâ impletæ.

3. Arterias Cyſticas haud ſolùm de ſanguine proſpicere Veſiculæ felleæ, verùm etiam ulterius repere per Hepatis ſubſtantiam, hic evidens eſt. Hoc Anatomicis impoſuit, exiſtimantibus haſce Arteriolas perfundum reptantes, peculiares ductus biliarios eſſe. Vid. Reſponſ. Epiſt, Probl. 5. ubi fuſius de hac materia agitur.

N°. II. Phiala hominis Linguam in liquore continens, ut minutiæ diſtinctius videri poſſint,

Not. 1. Naturali & vivido colore prædita innumeris gaudet Papillis, per aream diſſeminatis: ſuntque incertæ figuræ & magnitudinis.

2. Ha-

DE TWEDE PLANK.

N°. I. De Gal-blaas van een menſch, waar aan noch een ſtukje van de Lever vaſt zit, en ſoo in een voght hanght.

Aanm: ten eerſten. Deſe Galblaas is met een waſchſige ſtoffe gevult, op dat desſelfs capaciteyt, en figure bequamelijk ſouden kunnen geſien worden.

2. Ook zyn des ſelfs Slagh-aderen met deſelve ſtoffe vervult.

3. Hier blijkt het klaar, dat de Slaghaders van de Galblaas niet alleen gedeſtineert zyn ten dienſte van de Galblaas, om haar van ſlaghaderlijk bloed te verſorgen, want deſelve loopen verders af tot de ſubſtantie van de Lever; dit heeft de Ontleders misleyd, want ſy ſagen deſe takjens, langs de grond van de Galblaas lopende, aan, voor byſondere wortelen van de Galblaas, waar door ſy waanden de Gal tot de Galblaas te komen. Siet verders over deſe materie in myn Antwoord op de 5 briefswyſe Voorſtellingh, alwaar breder over deſe materie werd geſchreven.

N°. II. De Tong van een menſch, leggende in een heldere vochtigheyt, om de kleenigheden beter te mogen ſien.

Aanm: ten 1. Deſe ons levendigh voorkomende, is van boven verſien van ontallijke Tepeltjens, dewelke verſcheyden zyn van gedaante, en groote.

2. Hier

2. Harum Papillarum aliquot ſunt planæ, in medio præditæ foramine aut lacuna; in ambitu verò ſulco rotundo. Nonnullæ contra ea conicam habent figuram, aliæ autem in Fungulorum modum rotundo capitulo donantur.

3. Per has Papillas Vaſcula ſanguinea exſpatiantur, quæ tamen abſque inſtrumentis opticis videri nequeunt.

4. Larynx cum Epiglottide ſua ad radicem Linguæ diſtinctè ſeſe videndam exhibet; eſtque Larynx aperta, prout ſeſe habet extra deglutitionem.

5. Sub Epiglottide viſui exponitur Pharynx.

6. In Epiglottidis ſuperficie plurimæ viſuntur Glandulæ.

7. Utrique Linguæ lateri adſitæ ſunt Arteriæ Carotides.

8. Glandulæ Thyroideæ poſteriori, & ſupremo lateri Aſperæ Arteriæ, ſunt adſitæ.

N°. III. Infantis Lingua, cum annexa portione lævi lateris Menti, Labiique inferioris.

Not. 1. Lingua ſpinulæ ope elevata, ut ſub ea conſpicienda ſeſe exhiberent portio Nervi & Arteriæ ſublingualis; dictus autem Nervus à latere ſub Lingua reptat, non autem ſub Frenulo; ita

2. Hier van zynder ſommige plat, met een openinghtje in 't midden, rontom 't welke een rond groefje loopt; Andere daar-en-tegen zyn kegels-wijs; Andere ſchijnen een rond hoofdje te hebben, gelijk ſommige Champinjons.

3. Door deſe Tepeltjens kan men de opgevulde bloedvaatjens zien, hoewel niet ſonder toedoen van vergroot-glaſen.

4. Het Strotten-hoofd met desſelfs klapje vertoont ſich hier ſeer levendigh, en ſtaat het Strottenhoofd open, gelijk het gemeenlijk doet, buyten de tyd van 't ſwelgen.

5. Onder het klapje of dekſeltje van 't Strotten-hoofd, komt ons hier ook voor den ingangh, of begin des keels.

6. Door het klapje zietmen ſeer veele kleene ronde kliertjens loopen:

7. Als mede langs beyde de zyden van de Tongh de Slaap-ſlagh-aderen.

8. De Strot-klieren ziet men geplaatſt te zyn aan 't achterſte en opperſte van de Lucht-pijp.

N°. III. Een kinds Tongh, met een gedeelte van de linker zyde van de Kinne en Lip.

Aanm: ten 1. De Tongh, door toedoen van een doorntje opgelicht zynde, kan men van onderen zien een gedeelte van de ondertonghige Zenuwe en Slagh-ader; deſe Zenuw loopt langs de zyden van 't onderſte des Tongs, en niet onder het toomtje, ſoo dat ſy geabuſeert zyn, de-

ita ut minus rectè judicent, qui exiſtimant hunc Nervum ſub ipſo Frænulo Linguæ reperiri.

2. In ſiniſtro latere hujus Linguæ innumeræ Arteriolæ oculos incurrunt, arbuſcularum, foliis nudatarum, ſilvam repræſentantes.

3. Glandulas, quæ dicuntur Maxillares inferiores, utroque latere ductum ſalivalem exhibere in confeſſo eſt: eundem à latere Frænuli ſalivam impertire ori, nemini, qui vel à limine tantùm ſalutaverit Artem Anatomicam, ignotum, at verò quot aperturis aut oſculis dictus canalis ſit præditus non ita facilè eſt demonſtratu, neque Anatomici in ſuis demonſtrationibus publicis nobis oſtendunt. Si quis interim hoc objectum, Cœlo ſereno inſpicere dignetur, videbit idque luculenter. Ductum hunc ſalivalem lævi lateris tribus in locis ſalivam impertire ori, quem in finem à latere frænuli tria viſuntur oſcula hiantia, id quod non ſolùm in uno, verùm etiam in altero locum habere ſæpius deprehendi. In nonnullis quoque obſervo dictum Canalem unicam tantùm aperturam habere, an quia cætera occluſa ante, vel poſt mortem?

dewelke voorgeven, dat deſe Zenuwen onder het toomtje, of tongriemtje gevonden te werden.

2. Aan de linker zyde van deſe Tongh zietmen de ſlaghaderkens in ſoo groot een menigte loopen, datſe ſeer aardigh een bladerloos boſſchaſitje komen te verbeelden.

3. Dat de onderſte kaaks-klieren wederzijts van een quyl-vat verſien zijn, is wel bekent; dat ook deſe quylvaten aan de zyden van 't tongriemtje, haar quyl in de mont uytſtorten, daar van kan niemand onkundig zijn, die maar de eerſte beginſelen in de ontleet-konſt geleyt heeft: maar te toonen door hoe veel openinghen ider deſer quylvaten, 't quyl in de mont uytſtorten, ſulks en is yder mans doen niet. En daarom en heeft men ook noyt geſien, dat de Anatomiſten in hare publyke vertoningen ſulks hebben aangeweſen: ſoo nu iemand begerigh is zulks in dit voorwerp te zien, en dat op een helderen dagh, ſo ſal hy klaarlyk kunnen bemerken, dat de linker canaal of quylvat op 3 verſcheyde plaatſen 't ſpeekſel in de mont brenght; waer toe aen de linker zyde van 't toomtje drie opene mondekens geſien worden, en heb ik in andere meermaals ondervonden ider canaal wederzijds 2, 3 openingen te hebben. In ſommige kan ick niet meer als eene openinghe vinden; of de reſte dan in, of na het ſterven, ſoo dight geſloten zijn geworden, dat menſe niet konde zien, is my onbekent.

Digitized by Google

4. Cutem humanam tribus Pororum generibus ditatam eſſe in publicis demonſtrationibus oſtendi : duo autem genera in hoc objecto accuratè videre licet, tertium verò genus non ſatis accuratè.

5. Linguæ Papillæ luſtrari hic quidem poſſunt, verùm in ſuper memoratis objectis accuratius ſeſe videndas exhibuerunt.

N°. IV. Phiala continens inverſam Coli Inteſtini portionem, (paulò antequam nomen Inteſtini Recti aſſumat) è pueri cadavere deſumptam, & à ſeta dependentem.

Not. 1. In hoc objecto ita inverſo, ut ſuperficies interior jam facta ſit exterior, luculentiſſimè conſpiciuntur aperturæ, quæ tam numeroſæ, & tam arctè ſibi invicem ſunt appoſitæ, ut cribrum æmuletur : nam cuſpide ſubtiliſſimæ acus, laterum compunctiones ne fieri quidem poſſunt. An Pori, an verò oſcula minutiſſimorum vaſculorum? an admittunt, an in cavitatem dicti Inteſtini emittunt?

2. Dicti Inteſtini Glandulæ (quæ mihi ſpuriæ dicuntur) lacuna-

4. Dat 't vel van een menſche driederhande ſweet-gaatjens heeft, heb ik in myne publyke demonſtratien meermalen getoont: in dit voorwerp kanmen der twederhande klaar zien, maar de derde ſoorte en komt ons niet helder genoegh te voorſchijn.

5. De tepeltjes van de tongh en kan men in dit kleene voorwerp niet ſoo wel, als in de voorgaande zien.

N°. IV. Een Vlesken met voght, waar in te zien is, een omgekeert ſtuk van de colijk darm, een weynigsken voor die plaats afgeſneden, daarſe de name van colijk darm aflegt, ende de name van reghten darm aanneemt; 't ſelve is uyt een kint genomen, en hanght aan een paartshayrtje.

Aanmerkt ten eerſten. In dit omgekeerde voorwerp, in 't welke het binnenſte buytenwaarts is gekeert, kan men ſonneklaar deſſelfs openingtjens zien, dewelke ſo veele zijn, en ook ſoo dight aan den anderen ſtaan, dat men der geen punt van een ſeer fijne naalde tuſſen ſoude kunnen ſteken, ſonder deſelve te raken, waar door 't ſeer aerdig een Seef verbeeld. Of men deſelve openinghtjens Pori of Sweetgaatjens ſal moeten noemen, of mondekens van canaaltjens, en of door haar wat uytgeſtort word in 't gedarmte, en of ſy iets tot haar nemen, om elders te brengen, en is met geen ſekerheyt te ſeggen.

2. De alſoo genoemde darmklierkens komen ons hier voor als kleene

cunarum minimarum in modum oculis ſeſe offerunt, ſuntque ſaturata rubedine perfuſæ, propterea quod Inteſtinorum vaſa, quorum propagines faſciculoſæ Glandulæ dictæ mihi ſunt, ceraceâ materiâ rubrâ ſunt repleta.

3. In dictæ phialæ fundo reperitur Inteſtini Ilei portio, in qua ſuſceptio apparet, id eſt, portio Inteſtini ſuſcipit portionem inſequentem, & ſic obſtruitur Inteſtini cavitas. Hic affectus lethalis, verum eſt Miſerere mei, ſeu Ileus, in quo Inteſtina plane obſtruuntur, unde vomitus continuus, tormina vehementia, &c. Eſtque hoc objectum deſumptum è cadavere pueri, octo circiter annos nati.

N°. V, Phiala in liquore continens pueri Cerebellum cum portione Medullæ oblongatæ.

Not. 1. Latera Cerebelli ſunt abſciſſa, ut interiora pateant.

2. Nates atque Teſtes ob nimiam Cerebelli mollitiem confundebantur, antequam phialæ inderem.

3. Glandula Pinealis, ante
Nates

kleene holletjens, en zijn deſelve hoogh rood, om dat de vaten van 't gedarmte, met een rootwaſſige ſtoffe opgevult zijn, en na mijn meninge, ſijn deſe klierkens niet anders als bundel- of penceelswijſe uyteynden vande bloetvaatjens van 't gedarmte.

3. In de grond van 't glas werd nogh daar en boven gevonden een ſtuk van den nughteren darm, 't welk met een inſchieting beſet is, dat is, by maniere van overſtropinghe is het eene deel van den darm in het andere volgende in geſchoten. Dit dodelijk ongeval is het ware *miſerere mei*, dat is, ontfermt u mynder, geheeten, en werd daar ter plaatſe den darm geheel verſtopt; ſoo dat die luyden alles uytbraken, wat men haar komt in te geven, met ſeer ſware pyne des buyks, en andere ongemakken meer. En is dit ingeſchote ſtuk des darms van my geſneden uyt een jonghe, out omtrent aght jaren.

N°. V. Een Vles met het aghterbreyn, en het begin van 't rughmergh, 't welk langhaghtigh mergh geheten is.

Aanm: ten eerſten. Om het inwendighe te zien, ſijn de zyden wat wegh geſneden.

2. De alſoo genoemde billen en teſticulen der herſſene, zijn hier wat onder een geconfundeert geworden, wegens der ſelve ſaghtigheyt, waar mede ſy al aangedaan waren, eer ik het voorwerp in 't glas dede.

3. Van h[illegible]pyn-kliertjen voor de

bil-

Nates ſitæ, exiguam abſcidi lamellam, ut conſtitutio intrinſeca appareret, quæ poroſa, ut liquet in hoc objecto.

4. Membrana, dictam Glandulam amiciens, ſatis craſſa, pro Glandulæ magnitudine.

5 Dictam Glandulam neutiquam ejuſdem eſſe conſtitutionis cum Cerebro, aut Cerebello, neque cum cæteris corporis partibus Glanduloſis convenire, frequentiori exploratione certior factus ſum.

6. Infra Nates, portio membranæ Arachnoideæ apparet, & ſub ea Pia Mater, Cerebellum cingens.

7. Poſticâ parte hujus phialæ Nervi Optici conſpiciuntur ſuntque poroſi; ut & olfactorii, per quos Arteriæ diſſeminantur.

8. Arteriarum Carotidum rami craſſiores, è quibus prodeunt alii, qui uniti, per inferiorem partem Piæ Matris, Cerebellum inveſtientis, obambulant.

N°. VI. Infantis Naſus cum Labio ſuperiore, in liquore à capillo dependens.

Not. 1. Duum generum Pori nudi ſeſe offerunt viſui, tertium autem genus, ut ſupra quoque innui, oculorum acies non attingit,

billen gelegen, heb ick een kleen mootje afgeſneden, om alſoo het inwendig geſtel te zien, en is het ſelve wat poreus, gelijk ſulks blijkt in dit voorwerp.

4. Het vliesje, 't welk het geſeyde klierken omvanght, is na proportie van't kliertjen vry dik.

5. Dat dit kliertje geenſints over een komt, met het weſen van het voor- of aghter-breyn; ook niet overeenkomſtigh is met de andere klieren onſes lighaams, ben ik door veel onderſoekens gewaar geworden.

6. Onder de geſeyde billen komt ons voor een gedeelte van 't ſpinnewebswyſe vlies, en onder het ſelve het dunne herſſenvlies.

7. Dit glas wat omgeſet, komt ons voor, een gedeelte van de geſigtzenuwen, dewelke hier ſeer poreus bevonden worden: als mede de reuk-zenuwen, langhs dewelke ſlagh-aderkens loopen.

8. Eyndelingh kan men hier ook beſpeuren eenighe dikke takjens van de ſlaap ſlaghaderen, dewelke onderlingh vereenight zijnde, langs de onderſte zyde van 't dunne herſſenvlies komen te loopen.

N°. V I. De Neus met de bovenſte Lip van een Kint, in een heldere voghtigheyt aan een hayrtje hangende.

Aanmerkt ten eerſten. Twederley Sweetgaten doen haar hier op, maar de derde ſoorte kan men niet ter deegen zien, 't en ſy dat men het

tingit, niſi in aqua maceratæ digitis comprimantur. Horum Pororum alios eſſe deſtinatos emiſſioni humoris ſuperflui, alios verò admiſſioni hujus vel illius rei, ſatis ſuperque indicant ſudores erumpentes & medicamenta extrinſecus applicata, interiora petentia, uti ſunt Cantharides, Mercurius vivus &c.

2. In maximis & capacioribus poris ſeſe videndas exhibent Glandulæ cutaneæ nudæ, præſertim in nonnullis Poris Naſi capacioribus.

3. Nonnullæ Glandulæ cutaneæ, in Poris majoribus hærentes, morboſæ & juſtò majores factæ, præternaturali colore albicante præditæ ſunt in hoc Naſo, & quod notandum, eorum Pori viſuntur obſtructi. Homines illo morbo correpti, ſæpius compreſſione Cutis dictas Glandulas morboſas exprimunt, & foras eliminant, cum puſtularum nomine è Cute faciei prominent; in hiſce ita dictis puſtulis, aut Glandulis morboſis reperitur ut plurimùm paululùm materiæ pultaceæ, imò & vermiculi.

4. Hic oppidò quam bene terminum extremum Cutis faciei ab involucro membranoſo labii ſu-

het object in water geweekt zijnde met de vingers komt te perſſen. Datter nu onder deſe Sweetgaten eenighe zijn, dewelke verordineert zijn, om eenighe overtollighe of onnutte voghten uyt te laten, geeft ons genoegſaam te kennen het ſweeten: Ook eenighe om iets inwaarts te laten gaan, 't welk genoeghſaam blijkt, door de Medicamenten, van buyten geappliceert zijnde, als Spaanſche vliegen, Quik-ſilver en diergelijke.

1. In de grootſte en wytſte ſweetgaten zietmen de vel-kliertjens naakt en bloot leggen, voornamelijk in die ſweetgaatjens, dewelke hier wat wyt komen te gapen ontrent de Neus.

3. Eenige vel-kliertjens, in de groote ſweetgaatjens van de Neus zittende, ſijn qualijk geſtelt, vergroot, en tegens de loop van de natuur, wit van couleur, welkers ſweetgaatjens geſien kunnen werden verſtopt te zijn.

De Luyden, met dit ongeval beſet zijnde, duwen met de vingeren dikwils deſe ontaarde kliertjens uyt haar vel, onder de name van puyſtjens in 't aangeſight: en werd in deſelve veeltijds gevonden een bryaghtige ſtoffe, ook wel kleene wormtjens.

4. Hier kan men ſeer klaar zien de bepalinghe, waar het vel des aangeſights komt te ſcheyden van

ſuperioris luſtrare licet, ubi enim Pori cutanei deſinunt, deſinit & ibi quoque cutis.

5. Labii ſuperioris portio infima, involucro ſuo deſtituta, admodum villoſa : de qua villoſitate, plura in ſequentibus; hoc enim conſideratione dignum eſt.

N°. VII. Fœtus jamjam nati Hepar excarne, cum annexa Veſicula fellea : Hepar dico excarne, ut loquar cum Anatomiæ proceribus, perperam quamvis ita audiat : Potius dicendum, Vaſa ſanguinea, quæ ſuis extremitatibus potiorem Hepatis partem conſtituunt, hic ſeparata ſunt ab extremitatibus ſuis ſuccoſis.

Not. 1. Quanta ſit differentia inter vaſorum ſanguiferorum extremitates, idque haud ſolùm ratione reptatus, verùm etiam tenacitatis & mollitiei, in variis objectis mirum viſu.

Vaſa ſanguifera Hepatis,ut & bilioſa circa ſui extremum adeò ſunt tenacia & ſibi invicem connata, ut nullam admittant curioſam diſſolutionem, aut excarnationem, ut vulgò dicitur, niſi in eo affectu, in quo mollitiem acquirunt præternaturalem Jeci-

't vlieſighe bekleetſel van de bovenſte Lip, want daar men geen ſweetgaatjens meer en ziet, daar iſt, dat het vel ook afgeſcheyden word.

5. Het bekleetſel van 't onderſte deel van de bovenſte Lip hier weggenomen zijnde, vertoont ſigh dat deel des Lips, als de pool van 't fluweel, ſeer ruygh, waar van hier breeder ſtaat gehandelt te worden, want ſulks conſiderabel, en de moeyte weerdigh is.

N°. VII. Een geexcarneerd of ontvleeſt Levertje van een jongh gebore Kintje, met des ſelfs galblaasje, ik ſegh geexcarneerd Levertje, om dat onſe voorgangeren alſoo geſprooken hebben, maar ſulks en heeft geen eygenſchap; beter ſoude men zeggen, de bloedvaten, die met haare uyteynden het voornaamſte van de Lever uytmaken, zijn hier van haare ſappige uyteynden geſcheyden.

Aanmerkt ten eerſten. 't Is wonderlijk om te zien, hoe groot een onderſcheyt, datter is tuſſchen de uyteynden der bloetvaten, niet alleen ten opſighte van haren cours, maar ook wegens hare tajigheyt, en broosheyt. De bloet- en galvaten des Levers zijn aan hare uyteynden ſoo taay en onderlingh vereenight, dat ſy geen curieuſe ſcheydinghe, 't welk, als boven vermelt is, excarnatie geheten is, toe en laten; ten ſy in een ſeeker gebrek, in de welke de Levers een tegen natuurlijke ſaghtigheyt bekomen.

De

Jecinora. Horum vaſorum extremitates faſciculatim ſunt diſpoſitæ, qui faſciculi Glandulæ denominantur, aſt immèritò; præter vaſa, peculiares haud reperiuntur hic Glandulæ.

Dicti faſciculi non ſunt extremitates vaſorum contortæ, glomi adinſtar, at verò penicillorum modo ſunt diſpoſitæ, nullaque peculiari membrana præditæ, id quod Glandulis proprium, (uti aiunt); omnes ſolummodò communi membrana coërcitæ ſunt.

Hi Vaſorum faſciculi Glandulas tam exacte mentiuntur, ut nobis & aliis olim impoſuerint, præſertim in Jecinore ſuillo, ſive recenti, ſive cocto: re autem penitius perſpecta, faſciculos dictos neutiquam putó dicendos eſſe Glandulas; Vaſa enim ſanguinea peculiaria ad dictos faſciculos nullo modo alluunt, at verò faſciculi ſunt ipſæ Vaſorum extremitates, quæ nullâ peculiari membranâ propriâ coërcentur. Munus itaque prætenſis Glandulis deſtinatum, vaſorum faſciculis attribuendum eſſe cenſeo.

2. Ve-

De uyteynden deſer vaten zijn bundelwijs, of penceelswijs van toeſtel, en werden deſen bundelkens kliertjens geheten, maar 't onreght, alſoo buyten der vaatjens eynden, geen kliertjens aldaar gevonden werden.

Deſe geſeyde bundelswyſe uyteynden en ſijn ook geen klouentjenswyſe geſlingerde vaatjens, maar deſelve ſijn penceelswyſe bundelkens, waar van yder der ſelve in geen byſonder vliesken beſlooten werd, 't welk aan een klier, ſoo men ſeyt, eygen is, maar deſe zijn, gelijk geſegt is, penceelswyſe bundelkens, dewelke alle te gelijk van haar gemeen vlies omvangen worden. 't Is wel waar dat de geſeyde bundelkens haar ſoo aardigh kliertjens verbeelden te zijn, dat ſulks my, en andere voorheen heeft bedroogen, en dat voornamelijk in de Lever van een Verken, 't ſy men die rau of gekookt komt te beſchouwen: Edogh de zaak naukeurigh ingeſien zijnde, ſoo meen ik, datmenſe geenſints daar voor houden moet; te meer alſoo tot haar geen byſondere vaatjens en loopen, om haar eenighe bloedighe ſtoffe toe te brengen, 't welk ook in een ware klier geſegt word vereyſt te werden, maar ſy ſelfs der bloetvaatjens uyteynden zijnde, en hebben ſulks, tot het uytvoeren van haar werk, niet van noden. Soo dat 't gebruyk des Levers, niet haar pretenſe kliertjens, maar haarer bloetvaatjens uyteynden toe te ſchryven is.

2. De

2. Veſicula fellea gaudet Arteriis Cyſticis, quæ non ſolùm proſpiciunt Veſiculæ felleæ, verùm etiam ulterius reptantes Hepati innumeros ramulos impertiunt, qui perperam Radices Veſiculæ felleæ è fundo emergentes Auctoribus audiunt: hoc, inquam, luculentiſſimè apparet in hac Veſicula fellea.

2. De ſlaghaderen van de galblaas, die men (*Arteria cyſtica*, of ſlaghaderen van de galblaas heet,) en vorſien niet alleen de galblaas van een genoegſame quantiteyt ſlaghaderlijk bloet, maar deſelve loopen verder tot in de lever, welke verdere takjens over de gront van de galblaas loopende, te onreght worteltjens van de galblaas zijn geheeten geworden. Zulks kan men hier ſonneklaar zien.

N°. VIII. Pueri aut Puellæ Ren biſectus, ut interiora pateant.

No. VII. De Nier van een Jongen of Meysken in twee deelen geſpouwen, om alſoo 't inwendigh geſtel te kunnen zien.

Not. 1. Papillæ renales plurimis foraminibus, ſeu oſculis, urinoſum liquorem in Tubulos renales (qui nil niſi ramoſæ emiſſiones Pelvis ſunt) excernentes luculenter hic apparent.

Aanmerkt ten eerſten. De tepeltjes van de Nier kan men hier beſcheydelijk zien met veele gaatjens doorboort te weeſen, zijnde die openinghtjens, waar door de piſſe ſigh komt uyt te ſtorten in de Nierbuyskens, dewelke niet anders ſijn, als holle ſcheuten of takjens van 't bekken der Nieren.

2. Dictas papillares prominentias ubique haud ſolitarias, ſed variis in locis conjugatas eſſe, apparet in hoc objecto, ut & in aliis.

2 Deſe geſeyde tepelaghtighe verheventheden of tepeltjens ſijn over al niet eenvoudigh in de Nieren, maar op verſcheyde plaatſen gekoppelt, gelijk zulks in dit, en andere voorwerpen blykt.

3. Dictæ Papillæ, ex vaſculorum urinariorum extremis conſtitutæ, in hoc objecto naturalem obtinuerunt magnitudinem, formam ac colorem.

3. Deſe Tepeltjens (ſijnde een 't ſamenſtel of byeenkomſte van de uyteynden der piſvaatjens) hebben hare natuurlijke groote, forme, en couleur.

4. Vaſcula urinaria dicta in allegato Rene ex parte repleta ſunt materiâ ceraceâ rubrâ, quæ

4. Ook ſijn ſommighe deſer piſvaatjens in deſe nier vervult geworden van de rode waſſighe ſtoffe, waar mede des Niers ſlaghader van my

quâ vaſa ſanguinea renalia quoque oppleta ſunt, id quod jucundum viſu & notatu dignum eſſe cenſeo. Arterias renales infarciendo ſimul quoque varii ductus urinoſi replebantur.

Sunt mihi Renes, quorum vaſcula urinaria omnia, poſt repletionem Arteriarum renalium, infarcta ſunt; de hiſce plura alibi; ubi Renis veram & miram conſtitutionem, Deo volente delineaturus ſum, quod nondum ab aliis factum, vidi.

No. IX. Pueri Ren biſectus & tam nitidè conſervatus, ut naturalis & vividus color haud deſint; in eo Papillæ, ut in objecto modo deſcripto, evidenter comparent.

No. X. Penultima, ut & ultima atque infima Thoracis coſta, cum Muſculis intercoſtalibus, idque è pueri cadavere.

Not. Paracenteſin nunquam inſtituendam eſſe inter ſpatia intercoſtalia dictarum coſtarum, ſatis ſuperque indicant Nervorum intercoſtalium reptatus ejus loci; ſæpiſſimè enim, ſi non ſemper, dicti Nervi Muſculorum medium perreptant, uti hic videri poteſt.

No. XI. Portio Inteſtini Coli, cujus tunica villoſa, rubicun-

my was vervult geworden, 't welk playſierig is om te zien, en waardig, ſoo my dunkt, aangemerkt te werden.

Ick hebbe ook verſcheyde Nieren, welkers pisvaatjens al te ſamen vervult zyn geworden, met het opvullen van hare Slaghaders, waar van hier na breder ſal geſproken werden, als ick het ware en wonderlijke geſtel der Nieren ſal laten af-beelden, en dat ſoodanigh, als ick nogh van geen ander voor my heb zien doen.

No. IX. Een opgeſpouwe Nier van een kind, ſoo curieus geconſerveert, dat het ſijne natuurlijke, en levendige couleur nogh heeft. In deſelve kan men ſoo wel als in de voorgaande, de Tepeltjens zien.

No X. De elfde, en ook de laatſte, of twaalfde Ribbe, met derſelver Spieren, en dat uyt een kindje: waar ontrent aan te merken ſtaat, dat men daar ter plaatſe noyt een openinge maken moet, om etterige ſtoffe uyt de borſt te ontlaſten, nadien men hier klaar ziet, dat deſe tuſſchenribbige Zenuwen, altoos geen cours houden, gelijk de andere, want deſelve loopen dikwils in 't midden van de tuſſchenribbige Spieren, gelyk hier te zien is.

No. XI. Een ſtuk van de Colijkdarm, wiens binnenſte en ruyge vlies ſeer rood zynde, ten deele van

Digitized by Google

diſſima ex parte ſeparata, dependet, continetque in ſe ſpurias Glandulas.

Not. 1. Dictas Glandulas proximè adhærere in ſtatu naturali Tunicæ Nerveæ, veſtigia indicant, quæ poſt ſeparationem relinquuntur in Tunica Nervea, ſicuti hic videre eſt.

2. Arteriarum trunculos Tunicam Nerveam potiſſimum obſidere, hic palam eſt.

3. Tunicam Carneam hic quoque dependentem paucioribus vaſis ſanguifluis eſſe ditatam, cerni poteſt in hoc ipſo objecto.

4. Tunicæ Carneæ fibræ motrices circulares luculenter oculos incurrunt, ut & Tunicæ villoſæ, ex parte à Tunica Nervea ſeparatæ, utraque facies.

N°. XII. Hepatis Hydropici portio

Not. 1. Anno 1696. Hydropici cadaver cultro Anatomico ſubjeci, cujus Hepar totum quantum ex meris veſiculis conſtabat, quæ materiam limoſam pellucidam continebant; hujus portionem in liquore noſtro tam ni-

de andere geſcheyden, nederwaarts afhanght, onthoudende in ſigh de baſtaart-kliertjens van 't gedarmte.

Aanmerkt ten 1. Dat deſe kliertjens in hare natuurlijke ſituatie zynde, 't naaſte haar vereenight houden aan het zenuwachtige vlies, geven ons hier genoeghſaam te kennen de putjes, die als voetſtappen, in 't zenuwachtige vlies na gebleven zyn.

2. Als mede ſoo blijkt het hier klaar, dat de ſtronkjes der Slagh-aderkens van 't gedarmte meeſt haar laten vinden in het zenuwachtige vlies.

3. Ook dat het tweede en vleeſige Vlies van 't gedarmte, hier mede geſcheyden en afhangende, met gantſch weynige bloedvaatjes verrijkt is.

4. De rondloopende en beweging toebrengende fibren of draaykens van 't vleeſigh vlies kan men hier ook bequaamlijk zien, als mede beyde de zyden van 't ruyge vlies, nadien het ten deele van 't zenuwachtige vlies geſcheyden is.

No. XII. Een ſtuk van de Lever van een waterſuchtigh menſche.

Aanmerkt ten 1. In 't Jaar 1696, heb ick het doode lighaam van een waterſuchtigh Man geopent, wiens Lever geheel en al, uyt loutere blaaskens was beſtaande, onthoudende in haar een heldere, en taaye voghtigheyt: van deſe Lever ziet men hier een ſtuk ſoo cierlijk gebalſemt

Digitized by Google

nitide conſervavi, ut jam modo è cadavere deſumpta videatur, eamquè hic videre licet.

2. In dicto Jecinore ne minimus quidem ramulus Venæ Portæ, Cavæ, Ductus biliosi, aut Arteriæ Hepaticæ videndum ſeſe exhibebat, quantumvis ad illud uſque tempus vixerit patiens.

Ex hac obſervatione palam eſſe puto, Lymphæ-ductus non ſolùm, verùm etiam vaſa ſanguinea, ut & alia poſſe degenerare in hydatides; vel in Veſiculas, non ſolùm aquam, verùm etiam ſubſtantiam gelatinoſam in ſe continentes, pro ut hic videre eſt. Et quod magis mirandum, non ſolùm extremitates vaſorum faſciculoſæ (quæ perperam Glandulæ dicuntur), ſed & vaſorum trunci mutati ſunt in dictas veſiculas.

N°. XIII. Magna portio Piæ matris fœtus jamjam nati.

Not. 1. Dicta Tunica adeò tenera ac ſubtilis, ut vix aliquid membranoſi appareat: Arteriæ autem tam numeroſæ, ut membrana tota quanta ex Arteriolis fere conſtare videatur.

Hinc conſtare puto Arterias di-

balſemt en geconſerveert, in een heldere voghtigheyt, dat het ſchijnt nu vers uyt het lighaam geſneden te zyn.

2. In deſe Lever en was niet het minſte takjen van de Poort, of Holader, noch ook van de Levers Slagader, veel min van de Galwegen te zien, hoewel den Lijder tot die tijd toe geleeft heeft.

Uyt deſe Aanmerkinge meen ick klaar te blijken, dat niet alleen de Water-vaten, maar ook de Bloedvaten, en andere meer, kunnen ontaarden in water-blaaskens, of in geley gelijkende blaaskens, gelijk hier geſien kan werden. En 't geen noch meer te verwonderen is, de bundelwijſe uyteynden deſer vaten, (die men te onrecht klieren noemt) en zyn niet alleen verandert in de geſeyde blaaskens, maar ook ſelfs de ſtronken.

N°. XIII. Een groot gedeelte van het dunne Herſen-vlies, en dat uyt een eerſt gebore kindje.

Aanmerkt ten 1. Dit Vlies is ſoo dun en teer, en ſoo ſeer met arterikens beſet en doorweven, dat men naauwlijks iets vlieſighs zien kan; ſoo dat men ſchier zoude zeggen, dit vliesken uyt loutere bloed-vaatjes te beſtaan. Hier uyt, meen ick, dat men ſoude kunnen beſluyten, dat deſe Arterien, of Slagh-ade-

 ren

dictas haud ſolùm eſſe deſtinatas nutritioni & calefactioni hujus membranæ, per quam diſſeminantur; illa enim tenuior eſt, quàm ut indigeat tantâ vaſorum copiâ; at verò dicta vaſa deſtinata eſſe exiſtimo, ut Corticalem producant Cerebri ſubſtantiam: ne autem memorata vaſa deſtituantur reptatu ſuo naturali, neque ſede ſua dimoveantur, aut inter ſe confundantur, dicta membrana inſervire videtur; præterea inſervit cum ſuis vaſis ſanguiferis, ut ſeparet à ſe invicem Cerebri circumvolutiones.

De Venarum copia, reptatu ac diſtributione nil dicam, quia in hac Piæ Matris portione repletæ non ſunt, & per conſequens, minus viſibiles.

2. Quia Cerebrum in recens natis ſulcis non gaudet profundioribus, ea propter proceſſus Piæ Matris minores quoque exiſtunt, id quod nobis hic conducere videtur, ſc: ut ea ratione Arteriarum copia & reptatus accuratius conſpici poſſint. Vid. figur. Dictæ portionis Piæ Matris Tab. 4. Fig 3.

No. XIV. Pueri Lingua cum Epiglottide vivido colore prædita, per cujus aream innumeræ

ken niet alleen gedeſtineert en zyn, om dit vliesken te voeden, en te verwarmen, want daar toe en had ſoo dun een vliesken, ſoo ſeer veel Slagh-aderen niet van noden; maar deſe geſeyde vaten zyn gedeſtineert, ſoo ick meen, om de ſchorsſige ſubſtantie der herſſene te formeeren; en zouden deſe bloed-vaten niet onder een verwerren, en uyt hare plaatſen verſet werden, door deſe of gene oorſaken, ſoo moſten ſy iets vlieſigs hebben, om haar in ordre te houden, en daar toe meen ick dit vlies te dienen, als mede om met de geſeyde bloed-vaten, de omwindingen der herſſenen van den anderen te ſcheyden.

Van de veelheyt en cours der gemeene Aderen ſal ick hier niet ſpreken, om datſe in dit gedeelte van 't dunne herſſen-vlies niet en zyn vervult geworden, en by gevolgh niet wel ſightbaar zyn.

2. Nadien de uytwendige groeven der Herſſene in een jongh geboore kindje niet ſeer diep gaan: ſoo iſt ook dat de aanhanghſelen van 't dunne herſſen-vlies niet groot zyn, 't welk ons hier voordeeligh is, om de veelheyt der Slagh-aderkens, en ook haren cours te bequamer te kunnen zien. Ziet de fig. van dit voorwerp Tab. 4. fig. 3.

No. XIV. De Tongh van een Jonghen, met het klepje van het Strotten-hooft, begaaft met hare natuurlijke couleur, door deſelve Tongh

ræ diſſeminantur papillæ diverſæ formæ & magnitudinis. Vide explicat. Tab. 4. Fig. 6.

N°. XV. Oculus infantis omnibus Muſculis inſtructus, per quorum Muſculorum ſuperficiem Arteriæ & Nervus reptant.

Not. 1. Nervus naturalem ſitum & colorem reservavit, eſtque hic Nervus præcipuè deſtinatus, ut Spiritus animales deferat ad Muſculum Frontis.

2. Ab altera parte hujus phialæ ſenſus incurrunt Arteriæ, per Pericranium ſupra orbitam, ſerpentino reptatu decurrentes, ut & rami dicti Nervi, per Muſculum Frontalem diſſeminati.

N°. XVI. Papilla Uberis Balænæ, liquori limpido innatans.

Not. 1. Epidermem, ut & Corpus Reticulare Malpighii, ab hac Papilla à me eſſe remota, ut innumeræ Papillæ cutaneæ prominerent, luculentiuſque in conſpectum venirent: Suntque dictæ Papillæ cutaneæ oblongo-rotundæ, quatenus extra cutem prominent.

2. Præfatas Papillas cutaneas à ſculptore paulò majores eſſe expreſſas.

3. Uberis Papillam in ſui extremo

Tongh ſiet men ontelbare Tepeltjens verſpreyt, van verſcheyde geſtaante en groote. Ziet verders de uytlegginge over de 4 Tafel, fig. 6.

N°. XV. Het Oogh, met alle des ſelfs Spieren, waar over heen bloedvaten en een zenuw loopen, en dat uyt een kleen kinder hooftjen.

Aanmerkt ten 1. Deſe Zenuw, boven over het Oogh loopende, en ſijne natuurlijke plaats en couleur behouden hebbende, is meerendeels gedeſtineert om de geeſten te brengen tot de voorhoofts Spier.

2. Als men het Glas omſet, ſoo komen ons de Slagh-aderen voor, dewelke wederzyds door het bekkeneels vlies loopen even boven het ooge-rat, en dat ſlanghswijs, ook ſiet men aldaar de takken van de geſeyde Zenuw, die haar door de voorhoofts Spier verſpreyden.

No. XVI. De Tepel van de borſt van een Walvis, hangende in een vleſje met heldere voght.

Aanmerkt ten 1. Dat het oppervelleken, als mede het netwijſe lighaam (van d'Heer *Malpighius* uytgevonden) van deſe Tepel afgeſcheyden zyn, ten eynde dat de ontallijke tepeltjens, in 't vel ſittende, te bequamer geſien konde werden, voor ſoo veel ſy buyten het vel uytſteken; zynde langwerpig-rond van figure.

2. Deſe Vel-tepeltjens zyn van de Plaatſnijder wat grooter gemaakt als ſy in 't leven zyn.

3. De Tepel van de borſt is aan haar

tremo eſſe excavatam. Vide Tab. 4. Fig. 1.

No. XVII. Papilla Uberis Balænæ, cuticula ut & corpore reticulari haud deſtituta, unde Uberis Papilla æquali ſuperficie prædita, Papillæ cutaneæ non prominent, ſed verò transparent. Vid. Fig. 7. Tab. 4.

A latere hujus Papillæ Uberis, ſeparavi portionem exiguam corporis Reticularis, ut Corporis Reticularis foramina, nec non ejus craſſities conſpici poſſint. Dicta portio Corporis Reticularis eſt inverſa alias foramina ſenſus minus incurrerent. Vid. Fig. 8. Lett. A.

REPOSITORIUM ſeu ASSER TERTIUS.

No. I. Phiala Papillæ Mammæ Balænæ portionem continens, ita præparatam, ut Ductus Lactiferus Papillæ Mammæ videri poſſit.

Not. 1. Præfatus Ductus eſt ſingularis in Ubere Balænæ.

2. Conſideratione dignum eſſe cenſeo, quod ſit ſulcatus dictus Ductus, & quod

3. Sulcorum margines mirificè ſint fimbriati, nec non criſpi: ſuntque dictæ fimbriæ ita conſtitutæ, ut Lactis exitum, extra ſuctionis tempus, prohibere queant. Vid. Tab. 4. Fig. 5.

In

is aan haar uyterſte uytgehokt, ziet de 4 plaat fig. 1.

No. XVII. De Tepel van de borſt van een Walvis, het opper-velleken, als mede het netwijſe lighaam niet afgedaan zynde, waar door de Tepel egaal van oppervlakte is, ende des vels tepeltjens geſien kunnen werden, ſonder de minſte uytpuylinge. Ziet de 4. plaat, fig. 7.

Aan de zyde van deſe Tepel des borſts, vertoone ik een kleenſtukjen van 't netwijſe lighaam van de Tepel van de borſt afgeſcheyden, op dat men des ſelfs gaatjens, en ook ſijn dickte te gelijk beter ſoude kunnen bemerken; ziet fig. 8. Let. a.

DE DERDE PLANK.

No. I. Een Vleſje, en daar in een Stuk van de Tepel van de borſt van een Walvis, ſoodanigh toebereyt, dat men de Melk-canaal zien kan.

Aanmerkt ten 1. Deſe Melk-canaal is in de Walviſſen eenvoudigh.

2. Het is aanmerkens weerdigh dat deſelve canaal geveurt is.

3. Ook dat de randen der veuren wonderlijk zyn gekrult en gefronſelt, waar door den uytgangh van de Melk, buyten ſuygens tijdt, bequaam verhindert kan werden. Ziet de 4. plaat, fig. 5.

In

In dicta Phiala continetur quoque alter Ductus Lactiferus Papillæ uberis Balænæ, ita præparatus & expanſus, ut ſulci accuratius videri queant: Horum ſulcorum margines minus fimbriati, an ab expanſione fortiore, an ſecus, non ſatis exploratum habeo. Vid. Tab. 4. Fig. 2.

N°. II. Phiala in qua videre licet portionem Papillæ Uberis Balænæ.

Not. 1, Cuticulam & Corpus reticulare eſſe ablata.

2. Papillas cutaneas à me eſſe diſſolutas in aqua ſimplici, ita ut Papillæ cutaneæ capillos repræſentent. Vid. ulteriora ſuper hac re in explicat. Tab. 4. Fig 9.

N°. III. Phiala Papillam Mammæ Mulieris continens, cum annexa areola.

Not. 1. Epidermem ut & Corpus Reticulare Malpighii in totum non eſſe ablata, unde altera pars dictis integumentis haud deſtituta magis nigricat: ubi autem Cutis magis albicat, Papillaſque cutaneas prodit, (quæ alias ſenſum noſtrum fugiunt), dicta integumenta ſunt ablata. Vid. Tab. 4. Fig. 4.

2.

In 't ſelve vleſje is noch een tweede Melk-canaal van de Tepel van een Walvis, ſoodanigh toebereyt, en uytgeſpannen, dat men de geſeyde veuren daar in beter zien kan, edogh en zyn de kanten der veuren niet ſoo ſeer gefronſelt: Of dit nu is gekomen, om dat de melk-canaal wat meer uytgeſpannen is, en of het een andere oorzake heeft, ſulkx is my onbekent. Ziet de 4. plaat, fig. 2.

N°. II. Een vleſje met een ſtukje van de Tepel van de Borſt van een Walvis.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velleken en netwijſe lighaam zyn hier wegh genomen.

2. Des vels Tepeltjens heb ik in 't water als ontbonden en los van een gemaakt, waar door deſelve 't hayr van 't vel eenes Honds ſeer aardigh verbeelden. Ziet hier over na de uytlegginge over de 9. fig. van de 4. plaat.

N°. III. De Tepel, en omloopende Kringh van een vrouws Borſt.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velleken, als mede het net-wijſe lighaam en zyn maar ten deele van het vel afgeſcheyden, waar door ook de kleenſte helft ſich bruynachtigh vertoont, maar daar het vel ſich witter opdoet, aldaar zyn de geſeyde deckſels wegh-genomen, waar door men ook op de ontbloote plaatze, des vels tepeltjens zien kan, dewelke anders onſightbaar zyn. Ziet de 4. fig. Tab. 4.

2.

2. Papillam Mammæ mulieris plurimis foraminulis eſſe pertuſam, hic videri poteſt, ſecus ac in Papilla uberis Balænæ, ſuntqne hæc foraminula oſcula ductuum lactiferorum, per quæ lac exitum ſuum quærit.

3. Difficillimum fore Anatomico Papillas cutaneas in hoc loco demonſtrare, niſi in liquore, ſicuti hic repræſento cutilâ & epiderme ablatis.

N°. IV. Portio Cutis plantæ pedis humani, colore rubicundo & naturali proximo, ditata.

Not. 1. Epidermis ut & Corpus Reticulare Malpighii, ex parte à Cute dependent.

2. Epidermis, ſive exterius, & primum cutis integumentum in hoc objecto albicat; Corpus verò Reticulare Malpighii, ſecundum corporis integumentum, flavo colore imbutum, hic quoque luculenter apparet.

3. Papillarum cutanearum potior pars, ſenſu exquiſitiſſimo prædita; innumeris in locis ex ipſa cute emergens, microſcopiis hic, cœlo ſereno, obvia.

N°. V.

2. Hier kan men ook zien, dat de Tepel van de Borſt eenes vrouws met veele gaatjens doorboort is, geheel anders is 't gelegen met die van de Borſt van een Walvis; en zyn deſe gaatjens niet anders, als mondekens van de Melk-canaaltjens, waar door de melk ſich komt te ontlaſten.

3. Het zoude ſeer qualijk te doen zyn voor een Ontleder, des vels tepeltjens aan de Tepel van de Borſt te vertoonen, ten zy men deſelve van 't opper-huydeken en netwyſe dekſel ontbloot zynde, in een heldere vochtigheyt komt te hangen, gelijk ik hier doe.

N°. IV. Een ſtuk van 't vel van de bal van de voet, met een byna natuurlijke roode couleur begaaft.

Aanmerkt ten 1. Het opper-velletje, als mede het net-wijſe lighaam, door d'Heer Malpighius uytgevonden, hangen te ſamen ten deele van 't ware vel af.

2. Het buytenſte en eerſte dekſel, zynde het opper-velletje, vertoont ſich hier in dit Voorwerp witachtigh van couleur; en het tweede, of net-wijſe, in tegendeel geel, en dat alles ſeer klaar.

3. Ook kan men hier, by helder weer, door toedoen van vergrootglaſen, op ontallijke plaatzen, bequaamlijk zien, het voornaamſte en gevoelijkſte deel van de tepeltjens des vels; nadien deſelve eenigermaten in dit voorwerp buyten het vel uytſteken.

No. V.

Digitized by Google

No. V. Aſperæ Arteriæ portio, ſecundum longitudinem aperta; idque ex puero aut puella.

Not. 1, Membrana, ſeu Tunica nervea, quæ intima, & cavitatem Aſperæ Arteriæ reſpiciens, innumeris (ita dictis) glandulis, foveolas repræſentantibus, referta.

2. A parte poſteriore Glandula conglobata dependet, quæ numeroſæ & diverſæ magnitudinis iſtic loci reperiuntur in corpore noſtro.

N°. VI. Phiala continens Portiones Tunicæ villoſæ Inteſtini recti humani è corpore vivo, poſt cruciatus immanes & dejectiones cruentas, ejectæ.

N°. VII. Funiculi Umbilicalis humani portio.

Not. 1. Funiculum dictum admodum ſpongioſum eſſe hic apparet, quæ ſpongioſitas, vaſa ſuccoſa audit, preſſione quoque ſuccus limoſus & limpidus exprimitur.

2. In eo funiculo tria viſuntur vaſa abſciſſa; horum duo anguſtiora Arteriæ Umbilicales ſunt, tertium autem & capacius Vena Umbilicalis eſt.

N°. VIII, Fœtus humani magna Omenti portio, quæ li-

Theſ. I: quori

N°. V. Een ſtuk van de Longepyp, na de langhte open gemaakt, en dat van een Jonghe, of van een Meysken.

Aanmerkt ten eerſten. Het inwendige, of zenuwaghtighe Vlies, 't welk de inwendighe oppervlakte bekleet, is vervult van (alſoo genaamde) kliertjens, de welke kleene holletjes komen te verbeelden.

2. Van aghteren vintmen aan dit voorwerp een eenvoudighe klier hangen, waar ter plaatſe men in ons lighaam veele ſoodanighe, en van verſcheyde groote ordinaris vint.

N°. VI. Een glas, onthoudende in ſigh een ſtuk van 't binnenſte en ruyghe Vlies van den Endeldarm van een Menſch, 't welk hy na veele onlydelijke ſmerten geleden te hebben, met eenighe bloedighe ſtoffe is quyt geworden.

N°. VII. Een ſtuk van de ſtrengh van de Nageboorte eenes Vrouws.

Aanmerkt ten eerſten. Dat de ſtrengh ſeer voos is, blijkt uyt dit ſtuk, en wert deſe voſigheyt toegeſchreven de name van ſappighe of ſapvoerende vaten, ook ſoo wort 'er gemeenlijk, door het perſſen, een ſlymerighe en heldere voghtigheyt uytgeperſt.

Ten 2. Soo zietmen hier ook klaar de drie bloetvaten, daar de ſtrengh doorgeſneden is; hier van ſijn de twee naauſte de ſlaghaderen, ende de wytſte de ader.

No. VIII. Een groot ſtuk van 't net van een jongh gebore Kintje,

F 't welk

quori indita, viſendas præbet Arteriolas Omenti nitidiſſimas & rubicundo colore præditas: nullis autem foraminulis pertuſum eſſe Omentum in ſtatu naturali hic palam eſt: ſi quando Omentum foraminibus pertuſum oſtendatur, id vitio vertendum Anatomico aut violentiæ, à qua inducta ſunt foramina dicta.

N°. IX. Infima portio Medullæ Spinalis, in qua luculenter apparet

1. Subſtantiam ejus corticalem, ex meris vaſis ſanguifluis conſtare.

2. Subſtantiam corticalem occupare locum interiorem.

3. Involucrum ejus intimum haud eſſe deſtitutum Arteriis, etiam Lippis & tonſoribus notum; at verò, qualis ſit earum reptatus, nondum ab auctoribus vidi ita expreſſum, ſicuti in hoc objecto.

4. Nervos ipſos innumeris gaudere Arteriis, hic quoque palam eſt: neque earum reptatus per Nervos viſum fugit.

5. Ab una facie ſerpentino reptatu per involucrum extimum reptare Arterias, ab altera verò facie peculiarem reptandi obſervare curſum, hic apparet.

N°. X. Lienis humani portio in

't welk in een voghtigheyt hangende, ſeer net te voorſchijn brenght alle des ſelfs ſlaghaderkens, zijnde bloetroot van couleur: en dat een welgeſtelt net, gantſch geen gaatjens heeft, blijkt hier klaar: ſoo dat, als men ons in 't net gaatjens komt te vertoonen, ſoo moet men ſulks de ruwe handelinghe van den Ontleder, of voorgaande ongemakken van den Patient, toeſchryven.

No. IX. Een ſtukje van 't onderſte des ruggemerghs, waar in klaar te zien zijn,

Ten eerſten, Dat des ſelfs ſchorſighe deel uyt loutere bloetvaatjens is beſtaande.

2. Dat de ſchorſſighe ſubſtantie de binnenſte plaats komt te beſitten.

3. Het is meer als wel bekent, dat het binnenſte Vlies van 't rughmergh ſlaghaderkens heeft: maar hoe deſelve loopen, zulks en heb ik nergens ſoo afgebeelt geſien, gelijk ons deſelve hier voor komen.

4. Men kan hier ook zien, dat zelfs de zenuwen ſeer veel ſlaghaderen beſitten, ook hoe deſelve loopen.

5. Dat de Arterikens langhs de eene zyde van 't buytenſte en dikſte Vlies ſlanghwys loopen, en langhs de contrarie zyde een byſondere loop hebben, kan men hier ook zien.

No. X. Een ſtuk van een menſche Milt,

Digitized by Google

in liquore conſervata, cujus Arteria ceraceâ materiâ rubicundâ impleta.

Not. 1. Venarum extrema non ſunt repleta, unde griſeo colore prædita.

2. Arteriarum extrema antequam ſoliditatem amittunt, & in ſuccoſam ac ſolubilem ſubſtantiam mutantur, penicillorum detritorum figuram referre, hic videre eſt.

3. Solubilem & ſuccoſam ſubſtantiam variis in locis relictam, Glandulas æmulari, hic quoque apparet, quibus tamen Lien prorſus deſtitutus eſt. Vide plura de hiſce in Reſponſ. Epiſt. Problem. 4., ubi & Fig. appoſitam eſſe, reperiet Benevolus Lector,

N°. XI. Infantis portio Medullæ oblongatæ. In ea videnda ſeſe exhibent

1. Portuberantiæ, Corpora Olivaria dictæ.

2. Protuberantiæ, Corpora Pyramidalia, dictæ.

3. Sulcus, dictis protuberantiis interſitus.

4. Corpus globoſum, ſeu protuberantia annularis Williſii.

5. Por-

Milt, hangende in een voght, wiens ſlaghader met een rootwaſſighe ſtoffe vervult is.

Aanmerkt ten eerſten. De uyteynden van de aderen ſijn niet opgevult, en daarom is haar couleur graauaghtigh.

2. Hier kan men ook zien, dat de uyteynden der ſlaghaderen, eer datſe haare vaſtigheyt komen te verlaten, en in een ſappighe en ſmeltbare ſubſtantie komen te veranderen, van figure over een komen, met afgeſleten penceeltjens,

3. Als mede dat de geſeyde ſmeltbare en ſappighe roode ſubſtantie, op verſcheyde plaatſen aan de uyteynden gelaten zijnde, eenighermaten voor kliertjens ſoude kunnen aangeſien worden, maar de zake beter ingeſien zijnde, ſoo is de Milt t'eenemaal kliereloos. Ziet hier over verder na myn antwoort op de vierde voorgeſtelde Brief, waar in den beminden leſer ook des ſelfs figure zien zal.

N° XI. Een ſtuk van 't langhwerpigh mergh uyt een Kind, waar in te zien zijn ten

1. Die uytpuylentheden, dewelke olyfs-wijſe lighamen geheeten worden, als mede ten

2. Die gene, dewelke pyramidwijſe lighamen genoemt zijn.

Ten 3. Die ſleuve, in 't midden deſer geſeyde lighamen geplaatſt zijnde.

4. Het ronde of ringhwijſe lighaam van D. Hr. Willis.

5. Een

5. Portio Crurum Medullæ oblongatæ.

6. Conſiderandum hujus objecti iconiſmum reperiri in Reſponſ. Epiſt. Problem. 12. Tab. 14 Fig. 4.

No. XII. Una ex infantis Vertebris Colli, in qua portio Spinalis Medullæ hæret.

Not. 1. Hujus pars corticalis merè vaſculoſa eſt, ſicuti hic diſtinctè videre licet.

2. Arteriæ Vertebrales utroque latere ex parte viſibiles.

No. XIII. Inteſtini Ilei portio, naturali colore & forma prædita, idque ex infante.

Not. 1. Per Meſenterium diſperſæ non ſolùm Arteriæ & Venæ, verùm etiam Nervi viſibiles exiſtunt ſatis numeroſi, quibus læſis graviora producuntur ſymptomata, doloreſque immanes.

2. Arteriæ Meſentericæ per Inteſtina diſtributæ, ubi aliquanto ſpatio per exteriora repſerunt, ſubitò videntur quidem abrumpi, at verò interiora petentes Tunicam nerveam adeunt, cui ulterius impertiunt potiores ramificationes.

No. XIV. Portio Piæ Matris infan-

5. Een gedeelte der beenen van 't langhaghtigh mergh, ten

6. Soo ſtaat aan te merken, dat de figure na dit ſelfde voorwerp geſneden, te zien is, in myn antwoord, op de 14de voorgeſtelde Brief, Tab. 14. Fig. 4.

No. XII. Een van de Hals wervelbeenderen van een kleen Kint, waar in nogh een gedeelte van 't rughmergh is blyven zitten.

't Selve toont ons ten 1ſten ſeer klaar aan, dat het ſchorſſige gedeelte, uyt loutere bloetvaatjens is beſtaande.

2. Ook zijn de twee op zy loopende Wervel-ſlaghaders hier voor een gedeelte te zien.

No. XIII. Een ſtuk van den bogtigen Darm, wiens natuurlijke gedaante en couleur, (als van een levendigh menſche), ſeer wel bewaart zijn, en dat uyt een kleen kint.

Aanmerkt ten eerſten. Door het Darmſcheyl ziet men niet alleen de aderen en ſlagh-aderen, maar ook ſelfs de zenuwkens verſpreyt te zijn, en dat ſeer veel in getale, na welkers quetſinghe ſware toevallen en onlydelijke pynen komen te volgen.

2. Des Darmſcheyls ſlaghaderen door het gedarmte haar verders verſpreydende, en een ſtuk weeghs over des ſelfs darms buytenſte geſien zynde, ſchynen wel ſchielijk afgebrooken te werden en te verdwynen, edogh deſelve lopen binnewaarts, na het zenuwaghtige vlies, aan wie ſy hare voornaamſte takken overgeven.

XIV. Een ſtuk van 't dunne herſſen-

infantis, in qua Arteriarum vertebralium cum Arteriis Carotidibus conjunctio, diſtinctè videri poteſt.

No. XV. Phiala, pueri Linguam continens, quæ liquori innatat, ut varia diſtinctius conſpici poſſint.

Not. 1. Arteriarum curſus per Linguæ aream luculenter poteſt videri, utpote ceraceâ materiâ albicante Arteriis infarctis.

2. Harum Arteriarum maximæ à faucibus prodeuntes, per Linguam mediam decurrunt, ramoſque utrique lateri impertiunt; ſecus ac in Linguæ plano inferiore, ubi geminæ Arteriæ per Linguæ longitudinem decurrunt, minimi digiti fere latitudine à peripheria, utrique lateri tantam ramulorum copiam præbentes, ut arbuſcularum foliis carentium ſilvam repræſentent. Vid. Tab. 3. Fig. 4.

No. XVI. Sex portiones Coſtarum, Muſculis intercoſtalibus inſtructæ, idque ex fœtu humano,

Not. 1. Omnes Arteriolæ ceraceâ materiâ rubrâ repletæ, occaſionem mihi dederunt inveniendi Arterias (mihi intercoſtales dictas exteriores) de qui-

ſenvlies van een jongh Kintje, waar in klaar te zien is de 't ſamenkomſte en 't vereenigen van de ſlaap-ſlagh-aderen, met die van de wervel-ſlaghaderen.

N°. XV. De Tongh van een Jonghe, hangende in een Vles met heldere voghtigheyt, ten eynde verſcheyde zaken klaarder voor ons geſighte komen zouden.

Aanmerkt ten eerſten. Langhs de bovenſte vlakte des Tonghs kan men de cours der ſlaghaderen diſtinctelijk zien, nadien deſelve met een wit-waſſighe ſtoffe vervult zijn.

2. De grootſte deſer uyt de keel voortkomende, loopen door het midden van de Tongh, en haare takken meeſt na beyde de zyden des Tonghs; Geheel anders gaat dit toe ontrent het onderſte des Tongs, alwaar twee ſlaghaderen na de lenghte des Tonghs lopen, een pink breete van den omtrek van de Tongh, en geven deſe twee ſlaghaderen, ſoo veele takjens uytwaarts na den ommetrek, dat ſy een kleene boſſchaſie van bladerlooſe boomtjens verbeelden: Ziet de derde plaat en daar in de 4. Fig.

N°. XVI. Ses ſtukken van ribbens, met hare tuſſchenribbighe ſpieren, en dat uyt een kleen Kint.

Aanmerkt ten eerſten. Het vervullen van hare ſlaghaderen met een rootwaſſighe ſtoffe, is oorſake, dat ik die ſlaghaderen, (van my uytwendighe tuſſchenribbige ſlaghaderen geheten) uytgevonden heb, waar van ik noyt iets beſchreven heb

quibus nunquam legi apud auctores, nemoque eas per figuras exhibuit.

2. Harum Arteriarum propagines, per Coſtarum perioſtium diſſeminatæ, peculiarem habent curſum, & plane diverſum ab iis, quæ per muſculos intercoſtales parte exteriore repunt vid. Tab. 2. Fig. 3.

3. Arteriolarum Intercoſtalium exteriorum ramuſculi omnes inſequuntur curſum fibrarum motricium Muſculorum intercoſtalium exteriorum, id quod viſu pulchrum.

4. Soboles dictarum Arteriarum Intercoſtalium exteriorum variis in locis viſuntur bicompoſitæ, quos inter una reptat venula, ſicuti videre ſemper licet in funiculo umbilicali, in quo gemina Arteria aſſociatur Venæ ſolitariæ.

5. Dicto objecto, parte adverſa viſo, in conſpectum veniunt Arteriolæ per Pleuræ ſuperficiem, Pulmonem reſpicientem, tranſparentes: harum autem neque exortum, neque finem hic videre eſt; ſed confusè diſpatiari videntur.

N°. XVII. Racemus Dentium ex Ovario muliebri poſt mor-

gevonden; ook en heeft men ons die tot nogh toe door geen figuren afgebeelt.

2 De ſpruyten of takken deſer ſlaghaderen, door het beene-vlies der ribbens loopende, hebben eenen cours, ganſch verſcheyde van die gene, dewelke van buyten door de tuſſchenribbige ſpieren loopen. Ziet de 3. Plaat Fig. 3.

3. 't Is vermaaklijk om te zien, hoe perfect dat de takjens van de uytwendige tuſſchenribbige ſlaghaders, de cours van de bewegende draatjens der uytwendige tuſſenribbige ſpiertjens komen te volgen.

4. De takjens van de geſeyde uytwendige tuſſchenribbige ſlaghaderen, ziet men op verſcheyde plaatſen verdubbelt te zijn, tuſſen welke verdubbelinghe eene ader komt te loopen, gelijk men altoos beſpeurt in de Navel-ſtrengh van de Nageboorte, alwaar mede eene ader van twee ſlaghaderen vergeſelſchapt word.

5. Als men 't glas omſettende, de contrarie zyde beſiet, ſoo komen ons alleen die ſlaghadertjens in 't geſighte, dewelke verſpreyt ſijn door die oppervlakte van 't borſtvlies, dewelke 't naaſt aan de Longhe is: Deſe haar begin, nogh ook haar eynde, en ſijn niet wel te ſien, ſoo datſe confus door 't geſeyde vlies ſchynen te loopen.

N°. XVII. Een rye, of riſte tanden, uyt de eyer-ſtok, of balletje van

mortem deſumptus, cujus hiſtoriam breviter hic recenſere, animus eſt.

Quatuor quinqueve abhinc annis, mulier quædam viginti & quatuor circiter annos nata, temperamenti phlegmatici, morbo graviori implicita, ſæpiſſimè conqueſta erat de dolore in hypogaſtrio, nonſine præcordiorum anxietate & febri continua; tandem fàto conceſſit, unde nobis cadaver aperiendi nata occaſio.

Filius meus, præſentibus variis Expertiſſ. Medicis, & Chirurgis verſatiſſimis, cadaver cultro ſubjecit; cum autem à latere Uteri, ſi rectè memini ſiniſtro, duritiem quandam perciperet, cultello eximebat, nobiſque demonſtrabat Ovarii duritiem. Cuſpide cultelli ab una parte duritiem aperuimus & invenimus Dentem latitare in ea, & quidem molarem, cætera porro integrà conſervabam, donec mihi concederetur Cadaveris humani Anatomiam inſtituere publicam; qua data occaſione hiſtoriam non ſolùm retuli, verùm etiam dictum Dentium racemum attuli & exhibui, alterumque dentem publicè, facta inciſione quoque demonſtravi, qui æmulatur Den-

van een jonghe Vrouw, na haar dood, geſneden, waar van ik hier een kleen verhaal doen zal. Omtrent 4 of 5 Jaren geleden, is ons voor gekomen een Vrouw, out ontrent 24 Jaren, van een phlegmatic temperament, zijnde van een ſware ſiekte bevangen, namelijk gedurige koortſe, en klaagde in den onderbuyk, en dat niet ſonder benautheyt voor 't herte: Deſe geſtorven zijnde, wierd ons gelegentheyt gegeven om haar lighaam, te laten openen, in preſentie van eenige ervare Heeren Doctoren en Chirurgyns.

Myn Soon bezyde des Lijfmoeders linker zyde, (ſoo ik wel onthouden heb) eenighe hardigheyt gewaar wordende, ſnyt die uyt, en vertoonde ons deſelve, wy bevonden het de Eyerſtok te weſen; ik opende dezelve van eene zyde, en wy bevonden datter een tant in ſat, ja een kieſe of baktant, het verdere en opende ik niet, maar hielt de reſte deſer tanden in haar vlies beſloten, met meeninghe, wanneer my gelegentheyt voor quam om publijk t'Anatomiſeren, de reſte ook te ontblooten. Deſe gelegentheyt my voorgekomen zijnde, verhaalde ik het voorval, en braght de geheele riſte met tanden te voorſchyn, ook ſo opende ik nogh een kleen gedeelte van de geſeyde riſte, en vertoonde alſoo ook een twede tant, die een Honts tant gelijk is. Deſe twee ont-

Dentem Caninum. Hoſce cum cæteris in membrana ſatis craſſa adhuc occluſis, ita conſervatum in liquore. Vide Fig. 1. Tab. 3.

Not. 1. Dicti duo Dentes partim adhuc ſibi invicem dictæ connectuntur membranæ craſſæ, partim verò denudati ſunt, ut hujus rei veritas pateat.

2. Sicuti radices Dentium in Infantibus nunquam ſunt completi, ita quoque his denudatis deficit radicum extremitas.

3. Radices Dentium in infantibus cavæ ſunt, in hiſce verò cavitas in totum deficit.

4. Quot ſint numero Dentes, in dicta membrana craſſa adhuc latitantes; me latet, ulterius enim non aperui.

N°. XVIII. Exigua portio Maxillæ inferioris, à carnoſa parte nondum denudata, in qua duo Dentes molles comparent; idque è fœtu jamjam in lucem edito.

Not. 1. Totum conſtitutum dictorum, Dentium ante eruptionem ex alveolis, ſubſtantiam eſſe mollem in ea ætate, (per quam plurimæ viſuntur diſperſæ arteriolæ,) hic conſtat.

2. Ho-

ontblote tanden, als mede alle de reſte ten deele ontbloot, ten deele nogh in haar dik vlies beſloten zijnde, werden by my in een voghtigheyt bewaart, gelijk de Fig. 1. Tab. 3. komt aan te wijſen.

Aanmerkt ten eerſten. In deſe riſte tanden, dat ik, tot meerder certificatie van dit wonderlijke voorval, de twee ontbloote tanden aan eene zyde nogh vaſt heb laten zitten aan haar dikke vlies.

2. Gelijk men in de kleene kinderkens noyt komt te beſpeuren, dat de tanden volkomen of volmaakt zijn, alſoo mede is 't, dat in deſe ontblote tanden het uyterſte van de wortel komt te ontbreken.

3. In kleene kinderkens ſijn de tanden hol, deſe in tegendeel ſijn gantſch geſloten, en ſonder eenige holligheyt.

4. Hoe veel tanden datter nogh in 't dikke vlies verders beſloten zijn, en kan ik niet ſeggen, aangeſien ik het verders nogh niet geopent en hebbe.

No. XVIII. Een kleen gedeelte van de onderſte kaak eenes jonghgeboore Kints, van ſijne vlieſige deeltjens nogh omvangen, waar in twee tanden geſien worden.

Aanmerkt ten eerſten. Het geheele geſtel deſer tanden, eer datſe uyt hare kasjens komen te puylen, ſijn in die tyt ſaght van ſubſtantie, waar door men hier ſeer veel ſlaghaderkens ſiet paſſeren.

2. Een

Digitized by Google

2. Horum alter ſecundum longitudinem diviſus, internè innumeris Arteriolis diſſectis eſt ditatus;alterius verò membrana, Dentium ſubſtantiam inveſtiens, magna ex parte illibata remanſit, & ſic accuratè quoque, dictarum Arteriolarum reptatum per eam cernere licet.

3. Quamvis Dentes eo tempore in totum molles ſint, ſubſtantia tamen exterior longe differt ab ea, quæ eſt interior. Exterior è duplici ſubſtantia conſtat coloris diverſi, ut hic luculenter apparet, non autem interior, quæ quoque mollior.

N°. XIX. Piæ Matris portio cum annexa portione ſubſtantiæ corticalis Cerebri, quam ex meris Vaſculorum ſanguineorum extremitatibus conſtare luculenter apparet.

Not. 1. Dixi totum conſtitutum eſſe vaſculoſum: an autem meræ ſint Arteriolarum extremitates, an ſimul quoque venoſi quid interſit? expiſcari hactenus nequivi, veroſimile tamen eſſe reor.

2. Dictæ extremitates ſucceſſivè molliores atque molliores evadunt, ita ut tandem, aquæ ſimplicis beneficio, diſſolvi poſ-

2. Een deſer twee tanden, na de lenghte opgeſneden ſijnde, is van doorgeſnede ſlaghaderkens, ſeer wel voorſien, Ook ſoo zietmen diſtinctelijk de ſlaghaderkens, door het vlieſken, dat de twede Tant omvanght, 't welk nogh voor 't grootſte gedeelte ongequetſt is gebleven.

3. Hoewel de Tanden in dien tyt geheel en al ſaght ſijn, ſoo verſchilt noghtans de buytenſte ſelfſtandigdigheyt veel van de binnenſte. De buytenſte beſtaat uyt twee ſelfſtandigheden, die verſcheyden ſijn van couleur, gelijk hier evident geſien kan werden, maar de binnenſte in tegendeel is eencouleurigh en ſaghter.

N°. XIX. Een ſtuk van het dunne herſſenvlies, waar aan een gedeelte van de ſchorſſighe ſelfſtandigheyt van de herſſenen vaſt ſit, en kan men ſeer klaar zien, dat deſe ſchorſſighe ſtoffe uyt loutere uyteynden van bloetvaatjens haar beſtaan heeft.

Aanmerkt ten eerſten. Ik ſegge haar geſtel geheel uyt loutere bloetvaatjens te beſtaan: maar of deſe alleen te houden zijn voor uyteynden der ſlaghaderkens, dan of deſelve ook vergeſelſchapt gaan met aderkens, en heb ik tot nogh toe niet konnen uytvinden, hoewel 't waarſchijnlijk is.

2. Deſe geſeyde uyteynden van bloetvaatjens worden van plaats tot plaats ſaghter en ſaghter, ſoo datſe ten laatſte in een bryaghtighe ſtoffe,

ſint in pultaceam ſubſtantiam, id quod in Liene quoque locum habere monui in Reſp. Epiſt. 4. ad Expertiſſ. Virum J. Campdomercum.

3. Si verò dicta ſubſtantia corticalis arte induruerit, diſſolubilitatem amittit, & grumoſa apparet.

4. Dictam ſubſtantiam corticalem neutiquam ex glandulis compoſitam eſſe, hic quoque videre eſt. Vide ulterius Reſp. Epiſt. 12. Tab. 14.

N°. XX. Infantis Lien, tam nitidè præparatus, atque conſervatus, ut jamjam corpore videatur exemptus.

N°. XXI. Infantis Auricula colore vivido prædita.

Not. 1. Pori tam densè ſibi invicem ſunt adſiti & patuli, ut cribrum æmulentur.

2. Hiſce Poris interſeruntur vaſcula ſanguinea repleta, quorum reptatus oculis armatis conſpicere licet.

LOCULAMENTUM

Sub dicto Theſauro, continet Arcas ex ligno Cedrino confectas, quarum

ARCA PRIMA

Continet portiones Inteſtini jejuni exſiccatas & ſecundum longi-

in wat waters gedaan zijnde, kan gediſſolveert werden, 't geene ook plaatſe heeft ontrent de milt, gelijk ik ſulks aangeweſen heb in myn Antwoord op de vierde voorgeſtelde Brief, aan den wel geoeffenden Heer J. Campdomerc.

3. Indien men deſe ſchorſſighe ſtoffe door konſtkomt te verharden, ſoo verlieſtſe deſe eygenſchap, en vertoont haar klonterigh.

4. Hier kan men zien, dat de ſchorſſighe ſelfſtandigheyt geenſints uyt kliertjens haar beſtaan heeft. Ziet verders hierover na, myn Antwoord op de 12 voorgeſtelde Brief Tab. 14.

No. XX. De Milt eenes Kinds, ſoo net geprepareert, en bewaart, datſe ſchynt vers uyt het lighaam gehaalt te zijn.

No. XXI. Het oor van een Kint, 't geen van ſijn natuurlijke couleur niet en ſchijnt afgeweken.

Aanmerkt ten eerſten. De ſweetgaatjens open ſtaande, zitten ſoo dight by een, dat ons dit deel ſeefswijs voorkomt.

2. Tuſſchen deſe ſweetgaatjens kan men door toedoen van vergroot glaſen, de bloetvaatjes met een rootwaſſighe ſtoffe opgevult, klaar zien.

DE LAA

Onder dit Cabinet onthoud in ſig Cedere vierkante Dooſen, waar van de

1. Vervult is met gedrooghde en opgeſnede ſtukken van den nugteren darm van een Menſch, op dat

longitudinem apertas, ut ſitus Glandularum &c. appareant.

Not. 1. Dictæ Glandulæ haud ſunt ſolitariæ, ſed agminis inſtar ſibi invicem adſitæ.

2. Arteriolæ per dictas Glandulas reptantes, ſenſum in totum non fugiunt, ſuntque ceraceâ materiâ refertæ.

3. Arteriolæ per extimam & communem hujus Inteſtini tunicam reptantes, curſum obtinent diverſum ab eo, quo donantur cæteræ tunicæ, hujus Inteſtini.

4. Juga, Valvulæ conniventes aliis dicta, in hac portione Inteſtini Ilei haud ſunt obliterata, quantumvis exſiccatum ſit Inteſtinum.

5. Dicta juga non ſolùm, verùm etiam integra Inteſtini portio, ſaturata rubedine perfuſa ſunt, idque à repletione dictarum Arteriolarum ceraceâ materiâ.

dat men de kliertjens en andere zaken zien konde.

Aanmerkt ten eerſten. Deſe klieren ſijn van dat ſlagh, die men niet onder de eenſame, maar tropswyſe klieren ſtelt.

2 De bloetvaatjens, door deſe kleene kliertjens loopende, en ſijn voor ons geſight niet t'eenemaal verborgen, nadienſe met een rootwaſſighe ſtoffe zijn vervult.

3. De ſlaghaderkens, dewelke door het buytenſte en gemeene vlies deſes darms loopen, hebben een geheel andere cours, als die geene, dewelke haar door de andere vlieſen der darmen verſpreyden.

4. De latwijſe ringhen, by andere ooghluykende klap-vlieſen geheten zijnde, werden in dit ſtuk van den boghtigen darm nogh gevonden, hoewel het droogh gemaakt is.

5, Niet alleen de geſeyde latwijſe en halfmanighe ringen, maar ook ſelfs het geheele ſtuk deſes darms, ſijn hoogh root, en dat wegens het opvullen van hare ſlaghaderkens met een rootwaſſighe ſtoffe.

ARCA SECUNDA

Continet varias portiones inteſtinorum humanorum.

A. Portiuncula Inteſtini jejuni inflati, & poſt exſiccationem aperti, ut juga, valvulæ conniventes dictæ, in conſpectum

DE TWEDE VIERKANTE DOOS

Onthoud in ſigh verſcheyde ſtukken van Menſchendarmen.

A. Een ſtuksken van den nughteren darm, na het opblaſen gedrooght, en opengeſneden, op dat men de ooghluykende en halfmanighe klapvlieſen, of latwyſe ronde uyt-

ctum prodirent.

B. Portiones Inteſtini Coli & Ilei cum integro Cœco & Proceſſu vermiformi, nec non ea meſocoli parte, quæ propria eſt proceſſui vermiformi, idque ex fœtu jamjam in lucem edito. Per eam plurimæ viſuntur diſperſæ Arteriolæ, ceraceâ materiâ rubrâ infarctæ, quarum extremitates adeo ſunt numeroſæ, ut totus Proceſſus vermiformis, ſumma rubedine ſit perfuſus.

Hic videndum Inteſtinum Cœcum in recens natis longe differre ab iis, qui ætate provectiores ſunt. In illis enim hic videmus Cœci diametrum ſucceſſivè diminui & ſic in Proceſſum vermiformem degenerare. In hiſce verò qui adultiores ſunt diameter dictus ſucceſſivè haud diminuitur, ſicuti in poſterum demonſtrabitur in aliis objectis.

C. Portio Inteſtini Coli ex infante deſumpta, cum annexa Meſocoli portione, per quam innumeræ repletæ Arteriæ ſunt diſſeminatæ.

D. Inteſtini Ilei portio, poſt exſiccationem aperta, cujus Arteriæ adeo ſunt numeroſæ, ut ſilvam repræſentare videantur.

E. Portio Inteſtini Coli, cujus ligamenta fuerunt diſſoluta ante

uytpuylentheden zoude komen te zien.

B. Stukken van den Colijk- en Boghtigen darm, met den geheele blinden darm, en wormwijſe aanhangſel, als mede dat gedeelte van 't darmſcheyl, 't welk eygen is aan 't geſeyde uytſteekſel. En is dit genomen uyt een jongh gebore Kintje. Door 't geſeyde wormwijſe uytſteek zietmen ſoo veel ſlaghaderkens lopen, dat het in 't geheel hoog root is geworden, na dat ik deſelve vaatjens met een rootwaſſighe ſtoffe vervult hadde.

Hier zietmen den blinden darm in jonghgeboore Kinderkens veel te verſchillen van die, dewelke eenighe jaren out geworden zijn: want in gene bemerkt men den diameter van plaats tot plaats te verkorten, ende den blinden darm nauwer en nauwer, en eyndelingh in het wormwijſe uytſteek verandert te werden. Maar in deſe, dewelke eenigen tyt ter werelt zijn geweeſt, daar en gaat het ſoo niet toe, gelijk na heen getoont ſal werden.

C. Een ſtuk van den Colijk darm, met desſelfs grove darmſcheyl, waar door ontelbaare opgevulde ſlaghaderkens komen te loopen.

D. Een ſtuk van den Boghtigen darm, na het drogen open geſneden, wiens ſlaghaderen ſoo veelvoudigh ſijn, dat ſy een boſſchaſitje komen te verbeelden.

E Een ſtuk van den Colijk-darm, wiens banden, voor het drogen los ge-

ante exſiccationem, ut luculenter appareat Colon craſſioris ſubſtantiæ non eſſe, quam cætera Inteſtina: omnemque craſſitiei differentiam in Colo provenire à ligamentis, & à valvulis conniventibus dictis.

gemaakt zijn, op dat men klaar ſoude kunnen zien, dat den Colijk darm niet dikker van ſelfſtandigheyt is, als de andere darmen, en dat de differentie alleen voortkomt wegens des ſelfs banden, en oogluykende klapvlieſen.

ARCA TERTIA.

Continet duos Renes humanos naturalem magnitudinem excedentes; quibus annectuntur Arteria Magna, ut & Vena Cava. Naturæ luſu dicti Renes præditi ſunt Arteria Renali ſupernumeraria.

A. A. Arteriæ Renales.

B. B. Arteriæ Renales ſupernumerariæ.

C. Arteriæ magnæ truncus ſub Diaphragmate abſciſſus, materiâ ceraceâ rubrâ repletus.

D. Venæ Cavæ truncus ſub Diaphragmate abſciſſus, materiâ ceraceâ albâ repletus.

E. E. Rami Iliaci Venoſi.

F. F. Rami Iliaci Arterioſi.

G. Arteria Meſenterica inferior.

H. Arteria Meſenterica ſuperior.

IN DE DERDE CEDERE DOOS.

Werden gevonden twee Nieren van een Menſch, grooter als men gewoonlijk komt te zien: Hier aan ſijn de groote ſlaghader, en hol-ader nogh vaſt.

Deſe Nieren ſijn tegens de gemeene loop van de natuere, verſien van twee overtollige Niers ſlagh-aderen.

A. A. Der Nieren ſlaghaderen.

B. B. De twee ſlagh aderen der Nieren, die men hier overtolligh ziet.

C. De ſtronk van de groote ſlagader even onder het middel-rift afgeſneden, en met een rootwaſſige ſtoffe vervult.

D. De ſtronk van de hol-ader even onder het middelrift afgeſneden, en met een witwaſſighe ſtoffe opgevult.

E. E. De heuptakken van de holader.

F. F. Des groote ſlagaders heuptakken.

G. De onderſte darmſcheyls ſlagader.

H. De bovenſte darmſcheyls ſlagh-ader.

I. Arteria Cæliaca.

K. Vena Renalis ſiniſtra, naturæ luſu circa ramificationem Venæ Cavæ in ramos Iliacos, oriunda.

L. Vena Renalis dextra, debito loco orta.

M. Vena ſpermatica ſiniſtra, è Vena renali prodiens.

N. Vena ſpermatica dextra, è Vena renali dextra, ut & Venæ cavæ trunco oriunda.

O. O. Ureteres ſerpentino curſu reptantes.

ARCULA QUARTA

Inſtructa aliquot minutiſſimis Muſcis, ut & exuviis ſeu pelliculis Nympharum, è quibus Muſcæ excluſæ ſunt, hæ autem Nymphæ per vias urinarias, ſimul cum urina expulſæ ſunt.

Nobilis quidam Vir, queſtus aliquo tempore de pruritu in Perinæo, & moleſta urinæ excretione, Chirurgum, & paucos poſt dies me quoque accerſiri juſſit, Urinam invenimus non admodum ſaburroſam, ſed particulis exiguis oblongo-rotundis, granula mentientibus, permixta.

Hiſce

I. Des maaghs ſlaghader.

K. De linker nier-ader, voortkomende, tegens de gemeene loop der nature, even boven de verdelinghe van de hol ader in heup-takken.

L. De reghter Nier-ader op haar gewoone plaats uytſpruytende.

M. De linker zaad-ader, ſpruytende uyt de nier-ader.

N. De reghter zaad-ader, voortkomende niet alleen uyt de reghter Nier ader, maar ook uyt de hol-ader ſelfs.

O. O. De Pisleyders ſlanghs wys loopende.

IN DE VIERDE DOOS

Vintmen eenighe ſeer kleene Vliegen, als mede de doppen of ſchellen der Popjens, waar uyt ſy voortgekomen zijn; en zijn deſe Popjens in 't wateren door de waterwegen ten lyve uytgedreven.

Een ſeeker voornaam Perſoon, eenighen tyd van jeukte en ongemak tuſſchen ſijn fondament en ſakje klagende, als mede van moeilijkheyt in 't maken van ſijn water, verſoekt eerſt een bequaam Chirurgijn, en daar na ook My, om ons dit ongemak voor te houden: Wy vonden het water geenſints qualijk geſtelt te zijn, als alleen datter in de grond van 't glas veele langhwerpighe lighaamtjes lagen, die hy ons ſeyde veele dagen daar in geſien te hebben.

Dit

Digitized by Google

Hiſce viſis, petii ab ægro, ut mihi liceret aliquot in capſula domum auferre, ulterius perſcrutandi cauſâ, id quod conceſſit. Cum autem altero die capſulam aperirem, reperi eam Muſcis innumeris, ut & pelliculis, è quibus erant excluſæ, refertam. Attonitus hiſce phænomenis, microſcopium in auxilium adhibui, & ſic diſtinctè reperi, dictas particulas nil aliud fuiſſe quam Nymphas, quæ produxerant haſce Muſcas: omnes autem Muſcæ per capſam diſperſæ vivebant, & nonnullæ volabant, quas inter una, pelliculæ ſeu exuvio adhuc adhærens, omnem dubitandi anſam mihi adimebat. Vid. Tab. 3. Fig. 5. Lit. A. ut & Lit. B. Microſcopio adhibito factam. C. & D. denotant pelliculas ſeu exuvias, oculis innermibus viſas.

Dixerit forſan aliquis, unde tales Nymphæ in perinæo, & quidem in collo Veſicæ, ubi hærebant ante excretionem.

Reſp. Cum ductus urinarius via ſit ſatis patula, haud neceſſarium eſſe exiſtimo, ad alias, minus aptas, confugere vias.

Per hanc viam veroſimile eſt vermiculos minutiſſimos inſenſibiliter intraſſe, & circa Veſi-

Dit ziende, verſoght ik, eenighe met my te mogen nemen in een doosje, om die nauwer te examineren, 't welk my toegeſtaan wierd: Maar als ik den volgenden dagh het doosje open maakte, vond ik 't ſelve met ſeer veel kleene Vlieghskens, en dopjens, waar uyt deſe Vlieghskens gekomen waren, beſet te zijn: Hier over verſet zijnde, nam ik een vergroot Glas, en bevond de geſeyde rond en langhe lighaamtjens niet anders geweeſt te zijn als kleene Popjens, dewelke deſe Vlieghskens voort gebraght hadden; Alle deſe Vlieghskens in 't doosken levendig zijnde, vlogender verſcheyde hier en daar wegh, onder deſe vond ik 'er een, die nogh aan het dopje van 't Popje vaſt zat, 't welk my alle twyfel wegh nam. Ziet de 5. Fig. van de derde Plaat, Lett. B. door een vergroot Glas, als mede Lett. A. ſonder vergroot Glas afgebeelt. C. en D. verbeelden 2 Dopjens mede ſonder eenighe vergrootinghe.

Soo hier iemand komt te vragen, hoe, en waar uyt deſe popjens ſijn voortgekomen in de krop van de blaas, ſo dient tot Antwoord, nadien de watergangh een opene wegh is, ſoo en behoeftmen na geen andere te zoeken, die minder bequaam ſijn. En alſoo is 't waarſchynlijk, datter ſeer kleyne Wormkens door de watergangh gepaſſeert zijn, tot aan de krop van de blaas, alwaar ſy ſijn bly-

cæ collum hæſiſſe, donec Nympharum formam adepti ſunt. Cum hanc hiſtoriam Viro, Nobili proſapia oriundo, referrem, regerebat mihi, ſeſe hoc non ſolùm quoque expertum fuiſſe in proprio corpore, verùm etiam tale quid olim vidiſſe in Urina cujuſdam mulieris. Non abſonum mihi videretur credere, hocce affectu homines corripi in latrinis, præſertim ſi quis diutius ſolitò ibi manſerit, idque certis temporibus, cum tales vermiculi graſſantur, id quod forte raro contingit, & per conſequens rariſſimè obvius dictus affectus.

blyven zitten, tot datſe de gedaante van Popjens aannamen. Wanneer ik deſe Hiſtorie een voornaam Heer verhaalde, ſoo gaf hy my tot Antwoord, dat hy ſulks niet alleen aan hem ſelve ook eens had geobſerveert, maar dat hy 't ſelve nog eens in 't water van een Vrouwsperſoon ondervonden had. Ten is niet onwaarſchynlijk, ſoo my dunkt, te geloven, dat den menſche ſulks onderhevigh worden op het ſecreet zittende, voornamelijk als iemand langhwijligh ſijn verblyf aldaar komt te nemen, en dat op ſekere tyden, wanneer ſulke Wormkens haar opdoen, 't welk mogelijk ſelden voorvalt, en daarom ook ſulke ongemakken niet veel voorkomen.

Digitized by Google

Digitized by Google

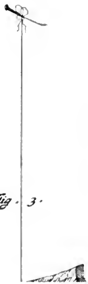


Fig. 3.

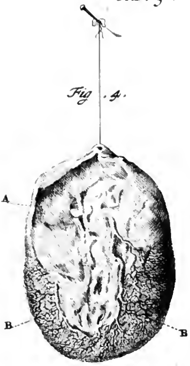


Fig. 4.

Digitized by Google

TAB. 3. EXPLICATIO.

FIG. I. Racemum Dentium, ex Ovario muliebri deſumptum denotat.

A. *Dens Caninus.*

B. *Dens Molaris.*

C. *Racemi portio, in quà cæteri Dentes adhuc ſunt incluſi, ſine ulla eorum denudatione.*

D. *Portio membranæ craſſæ, in qua Dentes partim adhuc ſunt incluſi, partim denudati.*

FIG. 2. Eoſdem Dentes repræſentat, ab altero latere viſos, cum exigua portione dictæ membranæ craſſæ.

A. *Dens Caninus.*

B. *Dens Molaris.*

C. D. *Partes inferiores, ſeu radices non perfectæ, neque cava, aſt ſolidiſſima & oſſea, aut lapidea ſubſtantia præditæ.*

FIG. 3. Exhibet portionem pectoris, ſc. coſtas, ut & Muſculos aliquot intercoſtales, cum ſuis Arteriis intercoſtalibus exterioribus, idque ex infante.

A. *Coſtæ abſciſſæ.*

B. *Muſculi intercoſtales.*

C. *Arteriæ intercoſtales, exteriores à me dictæ, non ſolùm per coſtarum limbum ſuperiorem, verùm etiam inferiorem, reptantes. Hæ autem*

Theſ. I.

Uytlegging van de 3de PLAAT.

De eerſte Figuur wijſt ons aan een rije Tanden, dewelke in een der Eijer-ſtocken, of Ballekens van een Vrouw zijn gegroeyt.

A. *Een Honds-tand.*

B. *Een der Baktanden of Kieſe.*

C. *Een gedeelte van de rije of riſte, waar in de reſt van de tanden nogh zijn beſloten, ſonder de minſte ontblotingh van dezelve.*

D. *Een gedeelte van 't dicke vlies, waar in de geſeyde Tanden voor een gedeelte nogh zijn geſloten, en voor een gedeelte ontbloot.*

De Tweede Figuur wijſt ons aan deſelve Tanden, ſoo als ons die aan de contrarie zijde voorkomen, met een gedeelte van 't geſeyde dicke Vlies.

A. *De Honds-tand.*

B. *De Back-tand.*

C. D. *Deſer Tanden onderſte deel, of wortelen, dewelke nogh niet volmaakt, ook niet hol, maar met een been harde ſtoffe vervult zijn.*

De 3. Figuur, toont ons een ſtuk van de Borſt, namentlijk eenighe Ribbens met haar tuſſchen-ribbighe Spieren, als mede de uytwendighe tuſſchen-ribbighe ſlag-aderen, en dat uyt een kleen Kind.

A. *De afgeſnedene Ribbens.*

B. *De tuſſchen-ribbighe ſpieren.*

C. *De uytwendighe tuſſchen-ribbighe ſlag-aderen (aldus van my geheeten,) lopende niet alleen langhs de onderſte, maar ook bovenſte rand van de ribbens.*

autem originem ducunt, non immediatè ex Arteriæ magnæ trunco, neque ex mammariis Arteriis internis, aſt verò, rami intercoſtales interiores, dictas exteriores producunt.

FIG. 4. Linguam pueri, parte inferiore viſam, denotat.

A. *Integumentum Linguæ membranoſum, propter inverſionem craſſius repræſentatum.*

B. B. *Arteriæ ſublinguales, quarum ramuli numeroſiſſimi, arbuſcularum, foliis carentium, ſilvulam repræſentant.*

FIG. 5. Muſca, ut & Nympharum pelliculas repræſentat.

A. *Muſca exigua, cum ejus adhærente pellicula, è qua excluſa eſt muſca.*

B. *Eadem, microſcopio viſa & ſculpta.*

C. *Duæ pelliculæ ſibi invicem cohærentes, è quibus muſcæ ſunt excluſæ.*

D. *Pellicula ſeorſum viſa.*

TAB. 4. EXPLANATIO.

FIG. I. Papilla uberis Balænæ exhibetur.

A. *Portio cutis uberis.*

B. *Papilla uberis.*

C. *Papillæ cutaneæ Papillæ uberis extra cutem prominentes & oculis inermibus luculenter viſibiles,*

beris. Nu deſe en komen niet inmiddels voort uyt de groote ſlagh-ader, nogh ook uyt de inwendighe mamtakken, maar de inwendighe tuſſchenribbighe ſlagh-aderen brengen de uytwendighe voort.

De Vierde Figuur wijſt ons aan de Tongh van een Jongelingh, ſoo als men die van onderen ziet.

A. *Des Tonghs vlieſigh bekleetzel, 't welk ons hier vry dik voorkomt, wegens des zelfs omſlagh.*

B. B. *De onder-tongighe ſlag-aders, welkers veelvoudighe takskens, een bladerloos boſchaſtjen komen te verbeelden.*

In de Vyfde Figuur werden eenighe Vliegen, en ſchellen van Paapjens verbeelt.

A. *Een kleen Vlieghje met deszelfs dopje, daar het Vlieghje uytgekomen is.*

B. *Het ſelve door een vergroot glas geſien en afgebeelt.*

C. *Twee aan den andere gevoegde Dopjens, waar uyt de Vliegen zijn voortgekomen.*

D. *Een ſingulier dopje.*

Uytleggingh van de 4de PLAAT.

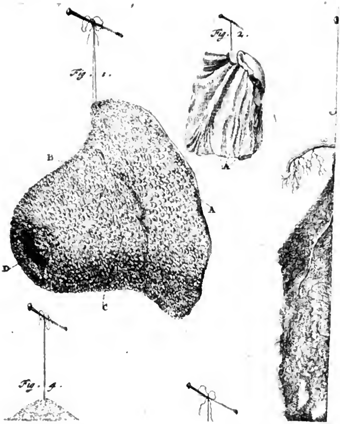
De Eerſte Figuur wijſt ons aan de Tepel van de Borſt van een Walvis.

A. *Een ſtuk van 't vel van de Borſt.*

B. *De Tepel van de Borſt.*

C. *Des vels Tepeltjens van de Tepel van de Borſt buyten 't vel uytpuylende, deſelve konnen heel klaar geſien werden*

Thes: 2.



Digitized by Google

Digitized by Google

biles in hoc objecto aliquanto majores expreſſæ.

D. *Cavitas in Papillæ extremitate.*

FIG. 2. Ductum lactiferum communem uberis Balænæ deſignat, in quem cæteri omnes concurrentes, lac ſuum deponunt; eſtque ille ductus plurimis ſulcis ſulcatus.

FIG. 3. Cernitur portio Piæ matris fœtus jamjam nati, quæ adeò tenuis ac tenera in illa ætate, ut Telæ aranearum tenuitatem ac teneritatem ferè ſuperet.

Notandum interim, vaſa ſanguinea, tam numeroſa eſſe diſperſa per dictam membranam, ut ad Piæ matris eſſe Vaſa ſanguinea plus conferre videantur, quam reſiduum membranoſum, utpote præcipue deſtinatum, ut dicta vaſa ſuo in loco detineant, ne confundantur.

FIG. 4. Proponitur Papilla uberis mulieris, cum annexa areola.

A. *Portio Areolæ, Epiderme carens, unde albicat Areola.*

B. *Portio Areolæ, cujus Epidermis*

den zonder vergroot glaſen te gebruyken, en zijn deſe in dit object wat grooter afgebeelt.

D. *De holte aan 't uyterſte van de Tepel.*

De Twede Figuur repreſenteert de algemeene Melk canaal van de Borſt van een Walviſch, waar in alle de andere melk-vaatjens haar komen te ontlaſten: en is deſe canaal van ſeer veele ſleuven verſien.

In de Derde Figuur werd vertoond een gedeelte van 't dunne herſſen-vlies van een jongh geboore Kintje, 't welk dan ter tyd, ſo dun en teer is, dat het in dunte en teerheyt een ſpinnewebbe naulijks behoeft te wyken.

Ondertuſſchen ſtaat te conſidereren, dat de bloetvaten haar ſoo veelvoudigh door dit geſeyde Vlies komen te verſpreyden, dat deſelve tot het weſen van 't dunne herſſen-vlies meer ſchynen te contribueren, als de overige vlieſigheyt, dewelke voornamentlijk ſchijnt gedeſtineert te zijn, om de bloetvaten 't ſamen te houden, ten eynde ſy niet onder een ſoude verwerren.

De Vierde Figuur verbeelt ons de Tepel van de Borſt van een Vrou, met desſelfs omme-ſchreef, of kringh.

A. *Een gedeelte des kringhs van het opperhuydeken ontbloot, waar door het vel des kringhs ons witaghtigh voorkomt.*

B. *Een gedeelte des kringhs van 't opper-*

mis haud ablata, unde ſubnigra apparet.

C. *Foramina ſeu oſcula ductuum lactiferorum in Papilla uberis viſibilia.*

D. *Papillæ cutaneæ in uberis papilla, ut & in Areola nonnihil prominentes, & microſcopii ope hic loci magis, quam alibi in cute viſibiles; unde Papillæ uberis, Epiderme privatæ, atrociores excitant dolores, quam quidem in cæteris corporis partibus cauſantur, ubi Papillæ cutaneæ minus extra cutem propullulant. Hinc etiam fiſſuræ, excoriationes &c. in uberis Papillis difficilioris ſunt curationis. Contrà, Papillis uberis benè conſtitutis, nec Epiderme privatis, major excitatur delectabilis pruritus & voluptas nutricibus ab infantibus lactantibus, ob continuum motum & preſſionem Papillæ tempore ſuctionis; non autem, ſi extra Papillam mammam noctu arripiant infantes.*

FIG. 5. Delineatur portio Papillæ uberis Balænæ, cujus lactiferus Ductus ſulcatus & fimbriatus.

FIG. 6. Proponitur figura Linguæ cum Epiglottide, per cujus aream diſperſæ innumeræ Pa-

perhuydeken niet ontbloot, weshalven het vel ſigh aldaar bruyn vertoont.

C. *De gaatjens of mondekens van de melk-canaaltjens, die hier in de Tepel van de Borſt ſightbaar zijn.*

D. *De Tepeltjens van 't vel van de Tepel des Borſts, als mede die van de kringh, puylen eenighſints uyt, en worden deſelve meer hier in 't vel geſien door vergrootglaſen, als op andere plaatſen; Hier door komt het te gebeuren dat de tepel van de Borſt van haar oppervelleken ontbloot, veel ſwaarder pijne komt te verwecken, als wel op andere plaatſen van ons lighaam vernomen werd, alwaar de Tepeltjens van 't vel niet ſoo ver buyten het vel uytſteken.*

Dit is ook de reden, dat de kloven, ontvellingen, &c. hier ter plaatze ook qualijker te geneſen zijn: in tegendeel de Tepels van de Borſt wel geſtelt, en van haar oppervelleken niet ontbloot zijnde, verwecken de ſuygende kinderen aan de Voedſters een aangenaam gevoelen, door het geduurig trecken aan de Tepel, maar niet alſoo wanneer ſy de Borſt by nagt elders komen te vatten.

De Vyfde Figuur toont ons een gedeelte van de Tepel des Borſts van een Walviſch, wiens melkcanaal geveurt, en als met fronzels gekerft is.

De Seſde Figuur wijſt ons aan de Tongh van een Kind met het ſtrotsklapje, in deſes Tonghs oppervlakte ſitten ontelbaare Tepeltjens, die

Papillæ, quæ guſtus proximum organum ſunt.

A. *Lingua.*

B. *Papillæ Fungorum exiguorum formâ, inter quas innumeræ viſuntur, diſperſæ Papillæ arcuatæ; has, microſcopio viſas, naturali magnitudine majores delineari curavi à latere hujus Linguæ, ſub iis, quæ in acumen exeunt, quarum Iconiſmum hic quoque adjeci, quandoquidem ſæpiſſime eas acuminatas offendi.*

C. *Papillarum majorum ſeries; quæ planæ, rotundæ, variis foraminibus aut oſculis minutiſſimis, circuloque præditæ.*

D. *Epiglottis variis Glandulis obſita.*

E. *Papillæ majores, ad Linguæ radicem ſub Epiglottide conſitæ.*

FIG. 7. Oſtenditur portio uberis Balænæ, cujus Epidermis, ut & Corpus reticulare Malpighii, nondum ſunt ablata, quamobrem extra cutem non propullulant Papillæ cutaneæ.

FIG. 8. Offertur portiuncula Papillæ uberis Balænæ, cum ſuis Papillis cutaneis diſſolutis, à qua portio corporis reticularis, innumeris foraminibus pertuſa, dependet.

die het naaſte werktuygh van de ſmaak zijn.

A. *De Tongh.*

B. *De Tepeltjens, van gedaante kleene padde-ſtoelkens gelijkende, onder deſe zijnder ontelbaare, dewelke ons booghs-wijſe voorkomen: Deſe heb ik door een vergroot-glas geſien zijnde, grooter laten tekenen als 't leven, en dat bezijde deſe Tongh, onder die geene, dewelke hier puntigh geſien werden: Deſe puntighe heb ik hier ook laten verbeelden, nadien my deſelve ſeer dikwils puntigh voorgekomen zijn in andere Tonghen.*

C. *Een rije van groote Tepeltjens, dewelke plat en rond zijn, in 't midden verſien van kleene gaatjens of mondekens, rondom deſelve loopt ook een kringh.*

D. *Het ſtrotte-hooft met verſcheyde kliertjens beſet.*

E. *Groote Tepeltjens aan de grond des Tonghs, onder het ſtrotten-hooft.*

In de Sevende Figuur werd een gedeelte van de Tepel van de Borſt van een Walviſch vertoont, wiens opperhuydeken, en net-wijſe lighaam van Malpighius nogh niet zijn weg gedaan, weshalven de Vel-tepeltjens buyten het vel niet uytpuylen.

De Achtſte Figuur ſtelt ons voor oogen een ſtukje van 't gedeelte van de Tepel des Borſts van een Walviſch met desſelfs ondaane vel-tepeltjens, en hanght hier vaſt aſeen ſtukje van desſelfs net-wijſe lighaam.

Digitized by Google

A. *Corpus reticulare.*

B. *Papillæ cutaneæ diſſolutæ.*

FIG. 9. Repræſentat portionem Papillæ uberis Balænæ, cujus Papillæ cutaneæ à me diſſolutæ ſunt in aqua ſimplici, id eſt, ſingulæ Papillæ ex multis fibris nervoſis conſtitutæ quidem ſunt, ſed penicilli humectati in modum hic à ſe invicem receſſerunt fibræ, pilos præ ſe ferentes.

Notandum interim, in dicta diſſolutione nullam vim à me eſſe adhibitam, ſolummodo utrumque integumentum, quibus cutis obducta eſt, abſtuleram. Hoc experimentum confirmare videtur, Papillas cutaneas conſtare ex Nervorum extremitatibus, quandoquidem Nervi quoque ex innumeris fibris ſunt compoſiti, qui in extremo Papillas cutaneas conſtituunt. In homine autem hanc diſſolutionem Papillarum cutanearum nunquam peragere potui, utpote fibris ſibi invicem firmius cohærentibus.

A latere ſiniſtro hujus dictæ figuræ reperiuntur aliquot Papillæ cutaneæ non diſſolutæ, quæ in mucronem exeunt.

A. *Het Net-wijſe lighaam.*

B. *De ontdaane Vel-tepeltjens.*

De Negende Figuur verbeelt ons een ſtukje van de Tepel des Borſts van een Walviſch, wiens Vel-tepeltjens van mijn ontdaan zijn in ſchoon water, dat is; yder Tepeltje is uyt veele zenuwaghtige draatjens te ſamen geſtelt, maar zijn deſe draatjens op de wijſe van nat gemaakte penceeltjens van een geweken, en verbeelden deſe draatjens hayrtjens te zijn.

Ondertuſſchen moet men aanmerken, dat van my in dit ontdoen gantſch geen gewelt aangewent is, alleen had ik twee dekſels waar mede het vel is omvangen, wegh genomen.

Dit experiment ſchijnt te confirmeren, dat de Vel tepeltjens haar beſtaan hebben, uyt de uyteynden der zenuwen, nadien de zenuwen ook zelfs uyt een ontelbaar getal van zenuw-draatjens te ſamen zijn geſtelt, dewelke aan haar uyt-eynde de Vel-tepeltjens uytmaken. In de menſche heb ik noit deſe ontdoening der Vel-Tepeltjens konnen te wege brengen, nadien deſe haare draatjens al te vaſt aan een verbonden zijn. Aan de linker zyde van deſe Figuur ſtaan eenighe Vel-tepeltjens die niet ontdaan zijn, en ſcherp toe loopen.

FINIS.

Digitized by Google

ERRATA.

In Præfatione ad Lectorem.

Pag. 1. lin. 17. lege : quod non ſolum P. 2. lin. 21. Reſerta, l. Referta. Ibid. lin. 29. ſceleat, l. ſceleta. Pag. 3. lin. 19. fecêret, l. fecêre.

In Theſauro Anatomico.

Pag. 11. lin. 24. ragi, lege vagi P. 12. l. 12. vivenda, lege videnda
P. 14. l. 23. globolorum, lege globulorum. P. 15. lin. 25. vifui, lege viſui
P. 17. l. 12. conſarvata, lege conſervata P. 19. l. 8. effe, lege eſſe
P. 20. l. 27. biſectus, lege biſſectus P. 21. l. 15. arreriæ, lege arteriæ
P. 38. l. 32. fint, lege ſint P. 40. l. 11. cutida, lege cuticula.
P, 44. l. 19 diſeprſæ, lege diſperſæ P. 48. l. 3. conſervantur. l. conſervo.
P. 55. l. 24. innermibus, lege inermibus P. 61. l. 2. funt, lege ſunt.

Digitized by Google

Digitized by Google

C05676302

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google